

Primātu kārtas sugu nosaukumi latviešu valodā

Saraksts pieņemts LZA TK sēdē 9.06.2009, lēmums Nr. 83. Apstiprināts 21.12.2009.
Papildinājums sarakstam pieņemts LZA TK sēdē 15.03.2011., protokols nr. 2/1104
Papildinājums sarakstam pieņemts LZA TK sēdē 18.03.2014., protokols nr. 3/1116
Papildinājums sarakstam pieņemts LZA TK sēdē 9.01.2018., protokols nr. 1/1139

Jebkurā bioloģijas zinātnes nozarē pastāv vairāki klasifikācijas varianti. Tas pilnā mērā attiecas arī uz primātiem. Saraksta veidotāji par pamatu izvēlējās primātu kārtas sistemātiku *The Natural World of Wild Primates*, kas apstiprināta Starptautiskajā Dabas aizsardzības savienībā IUCN (*International Union for Conservation of Nature*) (ar taksonu nosaukumiem latīņu un angļu valodā).

Nosaukumu saraksts dots tabulas veidā, tabulā iekļaujot arī latīniskos primātu kārtas *Primates* dzimtu, ģinšu un sugu nosaukumus, kā arī ekvivalentus krievu un angļu valodā.

Pirmkārt ņemti vērā latīniskie nosaukumi un tas, kā tie sasauca ar nosaukumiem citās valodās. Ja latīniskajā nosaukumā minētas ārējās pazīmes, ir mēģināts tās saglabāt arī latviskajā nosaukumā. Dažos gadījumos nosaukumi vairākās valodās doti pēc dažādiem principiem, tad, izpētot gan izplatības areālu, gan ārējā izskata aprakstu, izvēlēts saprotamākais nosaukums.

Vairāki dzimtu, ģinšu un sugu nosaukumi saglabāti tā, kā tie lietoti vietējās valodās, ar nelokāmo galotni (sarakstā tiem pievienota zvaigznīte). Visi taksoni, izņemot sugas, tabulā rakstīti ar lielo sākumburtu, jo šajā gadījumā tie ir atsevišķu nodaļu virsraksti, bet tekstā tie rakstāmi ar mazo sākumburtu.

Tabulā ir atsevišķa aile “Piezīmes”, kurā ierakstīti paskaidrojumi. Visām sugām tas nebija vajadzīgs, piem., ja nosaukumā ir vārds “rudastes” vai “baltpieres”, tas neprasa paskaidrojumu, bet, ja nosaukums ir Kahuzi mērkaķis, tad, iespējams, vajadzīgs paskaidrojums, ka *Kahuzi* ir Nacionālais parks Kongo.

Sākotnējais primātu sugu saraksts jau trešo reizi ir papildināts, jo gandrīz katru gadu tiek atklātas jaunas sugas. Latīņu un angļu valodas nosaukumi iegūti no zinātniskajiem rakstiem. Vairāku jauno sugu nosaukumi krievu valodā pagaidām nav oficiāli apstiprināti, tāpēc norādīti ar (?).

Indeksi aiz nosaukuma nozīmē sugas atklāšanas vai aprakstīšanas gadu. Šādi indeksi ir tikai sugām, kuras iekļautas sākotnējā sarakstā kā papildinājums. Indeksi no „14” līdz „18” attiecas uz jaunāko papildinājumu, apstiprinātu LZA Terminoloģijas komisijas sēdē 2018. gada 9. janvārī, sēdes protokols Nr. 1/1139.

Ar to kopējā sarakstā tagad ir 323 sugu un 122 pasugu nosaukumi, kopā - 445, bet ar visu taksonu nosaukumiem – 542.

Aili Marnica
vecākā antropoloģe
Latvijas Dabas muzejs

Primātu kārtas sugu nosaukumi

TAKSONI	LATĪŅU VAL.	LATVIEŠU VAL.	KRIEVU VAL.	ANĢĻU VAL.	PIEZĪMES
apakškārta	Prosimiae	Puspērtiķi	Полубезьяны	Prosimians	Izņemot tarsiju dzimtu, mūsdienās šīs apakškārtas puspērtiķi ir ierindoti slapjdeguna pērtiķu grupā – <i>Strepsirhini</i> . Pēc pazīmju kompleksa šie dzīvnieki atrodas uz robežas starp kukaiņēdājiem un pērtiķiem. Tas izpaužas uzvedībā, uzbūvē u.c.
dzimta	Cheiro-galeidae	Peļlemuri un pundurlemuri	Хирогалиновые	Dwarf and Mouse lemurs	Sastopami tikai Madagaskaras tropu mežos.
Apakšdz.	Cheirogalinae	Peļlemuri un pundurlemuri	Хирогалиновые	Dwarf and Mouse lemurs	Maza izmēra dzīvnieki, aktīvi nakts laikā.
ģints	<i>Microcebus</i>	Peļlemuri	Микроцебусы или мышинные лемуры	Mouse lemurs	Mazi lemuri ar iegareniem pēdas kauliem. Ķermeņa garums 12–25 cm un astes garums 15–28 cm. Pārvietojas lēcieniem. Kažoks īss, bet biezs un mīksts, pārsvarā – pelēkos toņos, ar baltu vai dzeltenīgu vēderu.
sugas	<i>- berthae</i>	Bertas peļlemurs	Бертов мышинный лемур	Berthe's mouse lemur, Madam Berthe's mouse lemur	Kažoks īss, no mugurpuses divkrāsains – kanēļa vai dzeltenā okera toņos ar rūsganbrūnu svītru gar muguru un tādu pašu asti. Sastopams Kirindi (<i>Kirindy</i>) meža rezervātā. Nosaukts Madagaskaras zooloģes Bertas vārdā.

	- <i>boraha</i> Hotaling et al., 2016	Burahas peļlemurs ¹⁶	бурахский мышиный лемур (?)	Boraha mouse lemur	2013. gadā šī suga bija iekļauta Bertas peļlemuru sugā, tomēr ģenētiskie pētījumi pierādīja, ka tā ir atsevišķa suga. Mīt mežos uz mazas saliņas uz austrumiem no Madagaskaras. Nosaukums – pēc Svētās Marijas, jeb Sent-Marī (<i>Sainte Marie</i>), salas vietējā nosaukuma <i>Nosy Boraha</i> malagasu valodā.
	- <i>coquereli (mirza)</i>	Kokerela peļlemurs	микроцебус Кокьюрела	Coquerel's mouse lemur	Nosaukts franču zoologa Šarla Kokerela (<i>Coquerel</i>) vārdā.
	- <i>ganzhorni</i>	Ganchorna peļlemurs ¹⁶	мышиный лемур Ганцхорна (?)	Ganzhorn's mouse lemur	2013. gadā šī suga bija iekļauta Bertas peļlemuru sugā, tomēr ģenētiskie pētījumi pierādīja, ka tā ir atsevišķa suga. Ļoti sīki nakts primāti. Mīt Madenas (<i>Madena</i>) mežos Madagaskaras austrumos un dienvidos. Nosaukums – par godu ekologam, Hamburgas Universitātes prof. Jērgam Ganchornam (<i>Jörg Ganzhorn</i>).

	- <i>gerpi</i>	Gerpas peļlemurs ¹⁴	мышинный лемур Джерпа	Gerp's mouse lemur	Suga konstatēta Sahafina mežā 50 km attālumā no Mantadijas nacionālā parkā Madagaskaras austrumos, kur saglabājās senie tropu meži. Maza izmēra primāts, sver tikai 68 g. Nosaukums – par godu Madagaskaras pētnieku grupai <i>Groupe d'Étude et de Recherche sur les Primates de Madagascar</i> (GERP), kas aktīvi pētījusi šo reģionu 2008.–2009. gadā.
	- <i>griseorufus</i>	pelēkrudais peļlemurs	серо-бурый мышинный лемур		

	- <i>manitatra</i> Hotaling et al., 2016	peļlemurs manitatra ¹⁶	мышинный лемур манитатра (?)	Manitatra mouse lemur	2013. gadā šī suga bija iekļauta Bertas peļlemuru sugā, tomēr ģenētiskie pētījumi pierādīja, ka tā ir atsevišķa suga. Mazs dzīvnieciņš – ķermeņa garums 27 - 27,6 cm un aste – 15 cm, ķermeņa masa – līdz 58 gr. Uz muguras kažoks ir pelēcīgi brūns, bet priekšpuse ir gaiša, gandrīz smilškrāsas tonī, ar ļoti tumšām svītriņām. Mīt Bemanasi (<i>Bemansy</i>) mežos Madagaskaras austrumos un dienvidos. Nosaukums simbolizē areāla paplašināšanu, apakšgrupas ienākšanu no Madagaskaras rietumiem. Malagasu valodā – vārds “ <i>manitara</i> ” nozīmē ‘paplašināšana, ekspansija, ienākšana’. “Peļlemurs manitatra” ir nosaukums bez tulkošanas, tā tas skan malagasu valodā.
	- <i>murinus</i>	pelēkais peļlemurs	серый мышинный лемур	Graymouse lemur	Lielākais starp pundurlemuriem.
	- <i>myoxinus</i>	sīkais peļlemurs	карликовый мышинный лемур	Pygmy mouse lemur	Mazākais peļlemurs, sver ~30 gr.
	- <i>ravelobensis</i>	Ravelobes peļlemurs	равелобенский мышинный лемур	Golden-brown mouse lemur	Nosaukums pēc Ravelobes ezera (<i>Ravelobe</i>) Madagaskarā.
	- <i>rufus</i>	rudais peļlemurs	красноватый мышинный лемур	Russet mouse lemur	
	- <i>sambiranensis</i>	Sambirano peļlemurs	самбиранский мышинный лемур	Sambirano mouse lemur	Nosaukts pēc <i>Sambirano</i> upes Madagaskarā.

	- <i>tavaratra</i>	ziemeļu peļlemurs	северный мышиный лемур	Northern rufous mouse lemur	
ģints	<i>Cheirogaleus</i>	Pundurlemuri	Хирогале или карликовые лемуры	Dwarf lemurs	Ļoti mazi, žurkas lieluma primāti. Ķermeņa un astes garums ir vienāds – 12–25 cm. Ausis kailas. Pirkstu gala falangas nedaudz paplašinātas. Kažoks vidēja garuma, ļoti biezs un mīksts, uz muguras – pelēkos, brūnos un pat sarkanīgos toņos, vēders – balts vai dzeltenīgs. Meža iemītnieki. Aktīvi naktī.
sugas	- <i>adipicaudatus</i>	garastes pundurlemurs	длиннохвостый карликовый лемур	Long-tailed dwarf lemur	Sausajā periodā, kad gaisa temperatūra ir virs 30 °C, dodas guļā, kas ilgst ~ 7 mēnešus. Iespējams, tas ir saistīts ar barības trūkumu. Vienīgais sausā perioda guļas gadījums, kas fiksēts tropu dzīvniekiem.
	- <i>crossley</i>	Kroslija pundurlemurs	карликовый лемур Кросслея	Crossly's dwarf lemur	Nosaukts zoologa Kroslija (<i>Crossly</i>) vārdā.

	- <i>kumbirensis</i> sp. nov. Svensson et al., 2017	Kumbiras pundurgalago ¹⁷	ангольский карликовый галаго	Angolan dwarf galago	<p>Suga noteikta 2017. g. Mazā izmēra dzīvnieki, bet lielākie savā ģintī. Ķermeņa garums 17-20 cm, aste gandrīz ķermeņa garuma – 17-24 cm. Kažoks uz muguras pelēcīgi brūngans, ekstremitātes un vēders – gaiši dzeltenīgas, ap acīm – tumši riņķi. No citām sugām atšķiras ar dažām galvaskausa pazīmēm, bet sevišķi – ar skaņām, kas sākumā ir līdzīgi tarkšķēšanai, bet vēlāk pāriet čivināšanā. Aktīvi pārsvarā naktī. Mīt Angolas ziemeļrietumos, Kumbiras (<i>Kumbira</i>) mežā. Nosaukums latīņu valodā – pēc atrašanās vietas, krievu un angļu variantā – pēc valsts. Latviešu nosaukums – pēc konkrētas atrašanās vietas, atbilstoši latīniskajam nosaukumam.</p>
--	---	-------------------------------------	------------------------------	----------------------	--

	- <i>lavasoensis</i>	Lavasoa pundurlemurs ¹⁴	карликовый лемур Лавасоа	Lavaso Dwarf Lemur	<p>Suga atklāta 2013. gadā ģenētisko pētījumu rezultātā. Pētījumus veica zinātnieku grupa Andreasa Hapkes (<i>Andreas Hapke</i>) vadībā. Ķermeņa garums 50–55 cm, masa – 300 g. Rudais kažoks uz pieres ir sarkanīgi brūns, platas ausis ir tumšas ar melniem matiņiem, kājas pelēcīgi brūnas. Ap acīm – 3–4 mm platas gredzenveida svītras uz tumšas ādas, arī deguna āda ir tumša.</p> <p>Pamodās tikai lietus periodā un tad gandrīz visu laiku pavada koku lapotnē.</p> <p>Mīt 3 izolētās teritorijās lietus mežos Madagaskaras dienvidos. Ļoti reta suga, iespējams, ap 50 īpatņiem.</p> <p>Nosaukums – pēc Lavasoa (<i>Lavasoa</i>) kalniem Anosi (<i>Anosy</i>) reģionā.</p> <p>Franču valodā – <i>Cheirogale du Lavasoa</i>, vācu – <i>Lavasoa-Fettschwanzmaki</i>.</p>
	- <i>major</i>	lielais pundurlemurs	большой карликовый лемур	Greater dwarf lemur	<p>Pelēki brūngans ar svītru pār muguru, astes gals, pēdas, plaukstas – baltas, bet ausis - tumšas.</p>
	- <i>medius</i>	vidējais pundurlemurs	средний карликовый (толстохвостый) лемур	Fat-tailed dwarf lemur	<p>Vāveres lieluma dzīvnieks. Sausajā sezonā tiek lietoti tauku krājumi, kas citu sezonu laikā veidojas astē.</p>

	- <i>minusculus</i>	mazais pundurlemurs	малый серый карликовый лемур	Smoll Iron-grey dwarf lemur	Mugura pelēki brūngana, vēders – gaišs, astes gals – balts. Sastopams tikai vienā vietā – pie pilsētiņas Ambositras (<i>Ambositra</i>).
	- <i>ravus</i>	pelēkais pundurlemurs	лемур большой серый карликовый	Large Iron-grey dwarf lemur	
	- <i>sibreei</i>	Saibrija pundurlemurs	карликовый лемур Сибрея	Sibree's dwarf lemur	Nosaukts zoologa Džeimsa Saibrija vārdā (<i>James Sibree</i>).
ģints	<i>Allocebus</i>	Puškausu pundurlemuri	Аллоцебус	Hairy-eared dwarf lemur	Šīs ģints raksturīgākā pazīme ir kupls apmatojums pie ausīm jeb “ausu pušķi”.
sugas	- <i>trichotis</i>	puškausu pundurlemurs	карликовый лемур с лохматыми ушами, или шерстистоухий карликовый лемур, или волосатоухий лемур	Hairy-eared dwarf lemur	Mazs dzīvnieciņš ar garu asti 8–19,5 cm, ķermeņa garumu 14–22 cm un lielām acīm. Ausis mazas, ieapaļas, ar gariem matu pušķīšiem. Asie nagi (izņemot pakaļkāju īkšķus) piemēroti kāpšanai kokos. Kažoks ir brūngani pelēks ar tumšu svītru pār muguru. Aste brūngani rūsgana, astes matu gali tumšāki. Ar acīm – šauri tumši gredzeni.
apakšdz.	Phanerinae	Dakšsvītru lemuri	Фанеры	Phaner	Lielākie pundurlemuri. Ķermeņa garums 25–27 cm un aste 30–35 cm. Nosaukums dots pēc dakšveida svītras uz galvas.

ģints	<i>Phaner</i>	Dakšsvītru lemuri	Фанеры или Лемуры вильчатополосые	Fork-crowned lemur	Parasti kažoks ir brūngani pelēks, aste – daudz tumšāka. Spicas, suņiem līdzīgas ausis, to forma nav raksturīga primātiem. Pakaļējās ekstremitātes ir garākas nekā priekšējās.
sugas	- <i>furcifer</i> <i>f. electromontis</i> <i>f. pallescens</i> <i>f. parienti</i>	dakšsvītru lemurs Ambera kalna dakšsvītru lemurs bālais dakšsvītru lemurs Parjentes dakšsvītru lemurs	фанер фанер с горы Амбер палеский фанер париентский фанер	Fork-crowned lemur Amber Mountain fork-crowned lemur Pale fork-crowned lemur Pariente's fork-crowned lemur	Vietējais nosaukums – <i>valuvi</i> . Pirkstu gala falangas paplašinātas. Kažoks viskošākais ir uz galvas un kakla. Melnas dakšveida svītras no acīm stiepjas līdz pakausim un tur saplūd vienā svītrā. Nosaukts pēc Amberas kalna, kas atrodas <i>Amber Mountain</i> nacionālajā parkā Antsirananas provincē Madagaskaras ziemeļos. Nosaukts pēc sievietes uzvārda – Parjente (<i>G. F. Pariente</i>).
dzimta	Lemuridae	Lemuri	Лемуры	True lemurs	Vietējā valodā <i>lemur</i> nozīmē ‘mirušā gars’. Pakaļējās ekstremitātes ir garākas nekā priekšējās. Pakaļkāju otrajā pirkstā ir garšs ass nags, ko dzīvnieki izmanto kažoka ķemmēšanai. Sastopami Madagaskarā un Komoru salās.

ģints	<i>Lemur</i>	Lemuri	Лемуры	Ring-tailed lemurs	<p>Ķermeņa garums 30–45 cm, ar 40–45cm garo asti. Spics purniņš. Kažoka krāsa mugurpusē ir brūngani pelēka, ar gaišāku vēderu. Sastopami Madagaskaras sausajos mežos vai vietās, kur mazāk mežu. Dzīvo uz zemes, starp klintīm, aktīvi dienas laikā.</p>
suga	- <i>catta</i>	kaķu lemurs	кошачий лемур или катта	Ring-tailed lemur	<p>Gara aste ar gredzenveida svītrām, tāpēc šai sugai ir arī cits nosaukums – gredzenastes lemurs. Arī ap acīm ir melni gredzeni. Pārtiek no augļiem un sīkiem dzīvniekiem, pārsvara - kukaiņiem.</p> <p>Raksturīga poza – sildīties rīta saulē ar paceltām priekšējām ekstremitātēm un galvu. Tāpēc vietējie iedzīvotāji uzskata, ka šie dzīvnieki pielūdz Sauli.</p> <p>Par kaķu lemuru to sauc tāpēc, ka skaņas atgādinā kaķu ņaudēšanu.</p>
ģints	<i>Eulemur</i>	Īstie lemuri	Эулемуры	Brown lemurs	<p>Sauc arī par <i>maki</i>. Ķermeņa garums 30–45 cm, ar 40–45 cm garo asti. Kažoka krāsa variē, var atšķirties tēviņiem un mātītēm. Vairākums mīt kokos. Sastopami Madagaskaras meža rajonos.</p>
	- <i>coronatus</i>	vainaga lemurs	венценосный лемур	Crowned lemur	

sugas	- <i>fulvus</i>	brūnais lemurs	коричневый лемур	Brown lemur	
	<i>f. albifrons</i>	baltpieres brūnais lemurs	белолобый коричневый лемур	White-fronted brown lemur	
	<i>f. albocollaris</i>	baltapakles brūnais lemurs	беловоротничковый коричневый лемур	White-collared brown lemur	
	<i>f. collaris</i>	apkakles brūnais lemurs	воротничковый коричневый лемур	Collared lemur	
	<i>f. mayottensis</i>	Majotas brūnais lemurs	майотский коричневый лемур	Mayotte Island lemur	Nosaukts pēc Majotas salas (<i>Mayotte</i>) Mozambikas šaurumā Indijas okeānā.
	<i>f. rufus</i>	sarkanpieres brūnais lemurs	краснолобый коричневый лемур	Red-fronted lemur	
	<i>f. sanfordi</i>	Sanforda brūnais lemurs	коричневый лемур Санфорда	Sanford's lemur	
	- <i>macaco</i>	melnais lemurs	черный лемур	Black lemur	
	<i>m. flavifrons</i>	zilacu melnais lemurs	голубоглазый чёрный лемур	Blue-eyed black lemur	
	- <i>mongoz</i>	mangustu lemurs	лемур монгоц	Mongoose lemur	
	- <i>rubriventer</i>	sarkanvēdera lemurs	краснобрюхий лемур	Red-bellied lemur	
ģints	<i>Hapalemur</i>	Bambuslemuri	Гапалемуры или полумаки	Gentle lemurs	Sauc arī par <i>pusmaki</i> . Ļoti rāmi, mierīgi un ļoti lēni dzīvnieki, visflegmātiskākie primāti, kuru pamatbarība ir bambusi.
sugas	- <i>aureus</i>	zeltainais bambuslemurs	золотой бамбуковый лемур	Golden bamboo lemur	Pārtiek gandrīz tikai no bambusa lapām un dzinumiem, kuros ir daudz cianīdu, kas citiem dzīvniekiem ir inde

	- <i>griseus</i>	pelēkais bambuslemurs	серый полулемур	Gray gentle lemur	Raksturīga pazīme – ļoti lieli pakalķāju īkšķi.
	<i>g. alaotrensis</i>	Alaotras pelēkais bambuslemurs	алаотрский серый полулемур	Lac Alaotra bamboo lemur	Nosaukts pēc Alaotras ezera (<i>Alaotra</i>) Madagaskarā.
	<i>g. meridionalis</i>	Fortdofīnas pelēkais bambuslemurs	фортдофинский серый полулемур	Fort Dofin bamboo lemur	Nosaukts pēc ostas pilsētas Fortdofīnas (<i>Fort Dofin</i>) Madagaskarā (tagad – Taulanaru).
	<i>g. occidentalis</i>	rietumu pelēkais bambuslemurs	западный серый полулемур	Western lesser bamboo lemur	
	- <i>simus</i>	platdeguna bambuslemurs	широконосый полулемур	Broad-nosed gentle lemur	Lielāks nekā <i>H.griseus</i>
ģints	<i>Varecia</i>	Vari*	Вари	Ruffed lemurs	Vietējais nosaukums. Tie ir lielākie lemuri – līdz 60 cm gari.
Sugas	- <i>variegata</i>	apkakles vari	вари (воротничковый лемур)	Ruffed lemur	Balta apkakle, mugura un pakalķējās ekstremitātes.
	<i>v. rubra</i>	sarkanais vari	красный вари	Red ruffed lemur	Baltās krāsas vietā – koši sarkana.
dzimta	Megaladapidae	Gigantiskie slaidlemuri	Гигантские и изящные лемуры	Giant and Sportive lemurs	Primitīvākie puspērtiķi. Raksturīgākā pazīme – ēd gandrīz tikai koku lapas. Vienīgā primātu grupa, kurai ir raksturīga koprofāģija – savu ekskrementu apēšana, iespējams, to dara, lai saņemtu celulozes sagremošanai nepieciešamo mikrofloru. Sastopami tikai Madagaskarā. Pie šīs dzimtas pieder izmirušais gigantiskais lemur.

ģints	<i>Lepilemur</i>	Slaidlemuri	Лепилемуры или лемуры изящные	Sportive lemur	<p>Ķermeņa garums ir 28–36 cm, aste ir īsāka nekā ķermenis. Ausis parasti ir pamanāmas, jo tās vienmēr tur stāvus. Kažoka krāsā dominē sarkanīgi brūni, pelēki un dzeltenīgi balti toņi.</p> <p>Nosaukums dots pēc smalkās, gracilās miesas būves.</p>
sugas	- <i>edwardsi</i>	Edvardsa slaidlemurs	лепилемур Эдвардса	Milne-Edwards' sportive lemur	<p>Sastopams sausajos mežos Madagaskaras rietumos.</p> <p>Nosaukts pēc pētnieka Alfonsa Milne-Edvardsa (<i>Alphonse Milne-Edwards</i>) vārda.</p>
	- <i>dorsalis</i>	pelēksānu slaidlemurs	серобокий лепилемур или сероспинный лепилемур	Grey-backed sportive lemur	<p>Parasti pārvietojas vertikāli pa koku stumbriem un labi lēkā.</p> <p>Sastopams galvenokārt lietusmežos Sambirano rajonā.</p>
	- <i>leucopus</i>	baltkāju slaidlemurs	белоногий лепилемур	White-footed sportive lemur	<p>Biežāk sastopams skujkoku mežos, mežos gar okeāna krastiem un līdz 300 m v.j.l. Madagaskaras dienvidos.</p>
	- <i>microdon</i>	sīkzobu slaidlemurs	мелкозубый лепилемур	Small-toothed sportive lemur	<p>Sastopams Madagaskaras austrumu daļā.</p>
	- <i>mustelinus</i>	zebiekstu slaidlemurs	лепилемур или изящный лемур	Weasel sportive lemur	<p>Pec ķermeņa formas un veiclām kustībām atgādina zebieksti.</p> <p>Kažokā dominē brūngani sarkanīgie toņi. Mazuļus pārnēsā mutē. Augšžoklī nav priekšzobu.</p>
	- <i>ruficaudatus</i>	rudastes slaidlemurs	краснохвостый лепилемур	Red-tailed sportive lemur	
	- <i>septentrionalis</i>	ziemeļu slaidlemurs	северный лепилемур	Northen sportive lemur	

dzimta	Indriidae	Indri	Индриобразные	Indrisoid lemurs	Vietējā valodā <i>indri</i> nozīmē 'paskaties uz to!'. Dabaspētnieks P. Sonera to pierakstīja kā sugas nosaukumu, ko pārņēma daudzās valodās. Vēl viens vietējais nosaukums – <i>babakato</i> nozīmē 'meža cilvēks'. Ķermeņa garums variē no 30 līdz 106 cm, variē arī astes garums, tas var būt 5–53 cm. Priekšējo ekstremitāšu ārējā virsmā līdz krūšu daļas sāniem – ādas kroka, kas atgādinā lidplēves rudimentu. Gara vilna. Purns ir īss, apmatots, ar mazāku vibrisu skaitu nekā pārējiem puspērtiķiem. Plaukstās un pēdās īkšķi novietoti pretī pārējiem pirkstiem. Pēdas otrajam pirkstam ir garš ass nags.
ģints	<i>Propithecus</i>	Sifakas	Сифаки	Sifakas	Vietējais nosaukums. Slaidi, ar ļoti garām pakaļējām ekstremitātēm un garu asti. Zināmi arī kā cekula indri.

Sugas	- <i>diadema</i>	baltpieres sifaka	сифака с диадемой или белолобый индри	Diademed sifaka	Uz tumšās sejas izdalās balta svītra uz pieres, kas stiepjas no auss līdz ausij.
	<i>d. candidus</i>	zīdainais baltpieres sifaka	сифака шелковистый	Silky sifaka	
	<i>d. edwardsi</i>	Edvardsa baltpieres sifaka	белолобый индри Эдвардса	Milne-Edwards's sifaka	Nosaukts pēc pētnieka Alfonsa Milne-Edvardsa (<i>Alphonse Milne-Edwards</i>) vārda.
	<i>d. perrieri</i>	Perjē baltpieres sifaka	белолобый индри Перьера	Perrier's sifaka	Nosaukts pēc franču uzvārda Perjē (<i>Perrier</i>).
	- <i>tattersalli</i>	Zeltkroņa sifaka	сифака с золотой диадемой	Golden-crowned sifaka	
	- <i>verreauxi</i>	Vero sifaka	сифака верро	Verreaux's sifaka	Nosaukts pēc franču uzvārda Vero (<i>Verreaux</i>).
	<i>v. coquireli</i>	Kokerela sifaka	сифака верро Кокьюрела	Coquirell's sifaka	
	<i>v. coronatus</i>	cekulainais Vero sifaka	хохлатый сифака	Crowned sifaka	
	<i>v. deckeni</i>	Dekena sifaka	сифака Декена	Decken's sifaka	
ģints	<i>Avahi</i>	Pūklemuri	Авагисы	Wolly lemurs	Vienīgie lemuri, kas aktīvi naktī. Nosaukums dots pēc izskata – gara mīksta vilna klāj visu ķermeni. Sauc arī par <i>lihanotus</i> , kas nozīmē to pašu – ‘garvilnainie’.
sugas	- <i>laniger</i>	austrumu pūklemurs	мохнатый индри или авагис	Eastern Wolly lemurs	
	- <i>occidentalis</i>	rietumu pūklemurs	западный авагис	Western Wolly lemurs	
	- <i>unicolor</i>	vienkrāsainais pūklemurs	одноцветный авагис	Sambirano Wolly lemurs	

ģints	<i>Indri</i>	Indri	Индри	Indris	Lielākie puspērtiķi – līdz 70 cm gari. Sastopami Madagaskaras austrumu piekrastē.
sugas	- <i>indri</i>	indrs jeb īsasies indrs	короткохвостый индри	Indri	Īsa, tikai 3 cm gara aste, un gara vilna. Purns ir īsāks, apmatots, un ar mazāk vibrisiem nekā pārējiem puspērtiķiem. Lielas ausis. Plaukstās un pēdās īkšķi novietoti pretī pārējiem pirkstiem. Pēdas otrajam pirkstam ir garš ass nags. Melnas “zeķītes”, “cimdiņi”, ceļgali, daļa muguras un kakla priekšpuse, pārējais ķermenis ir sniegbalts. Ir kakla maiss, kas kalpo kā skaņu rezonators.
dzimta	Daubento- niidae	Slaidpirkstaiņi	Руконожки	Aye-eyes	Dzimtā ir tikai viena ģints ar vienu sugu. Vismazāk izpētītie primāti. Sastopami Madagaskarā.
ģints	<i>Daubentonia</i>	Slaidpirkstaiņi	Руконожки	Aye-eyes	Mīt mežos, mangovju un bambusu audzēs. Uzturas kokos. Aktīvi naktīs. Ļoti klusi. Nosaukti pēc raksturīgās pazīmes – ļoti garajiem, slaidajiem pirkstiem. Latīniskais nosaukums – par godu franču dabaspētniekam L. Ž.-M. Dobantonam.

sugas	- <i>madagaskariensis</i>	Madagaskaras slaidpirstainis jeb ai-ai	мадагаскарская руконожка или айе-айе	Aye-aye	Atgādina gan poto, gan lori, gan žurku un mangustu, ar retu, tumšu, apmatojumu, kas izskatās kā nekopts. Kaža lielumā, ar 60 cm garu kuplu asti kā lapsai un grauzējiem līdzīgiem priekšzobiem. Apaļa galva ar plakanu purniņu. Purniņš noplucis, ar ļoti lielām kailām ausīm un acīm ar vertikālām zīlītēm. Īkšķis ļoti kustīgs, bet tikai nedaudz novietots pret pārējiem pirkstiem. Plakans nags ir tikai pēdas īkšķim. Plaukstas trešajam pirkstam ir īpaši garš nags. Tievie garie nagi rada nepatīkamu iespaidu.
-------	---------------------------	---	---	---------	---

dzimta	Loridae	Lori	Лориевые	Lorises	<p>Holandiešu valodā <i>lori</i> – klauns. Nosaukums dots pēc zīmējuma uz sejas: tumši gredzeni ap acīm ar baltu, vertikālu svītru starp tām. Nelieli nakts primāti (12–40 cm) ar ļoti īsu asti vai bez tās. Pēdas otrajam pirkstam ir ass nags kasīšanai un kažoka tīrīšanai, pārējiem pirkstiem – plakani nagi. Galva apaļa ar īsu sejas daļu un lielām acīm. Vibrisu ir daudz mazāk kā lemuriem. Starp augšžokļa priekšzobiem ir labi pamanāma atstarpe. Pārsvarā - nakts dzīvnieki. Lielās acīs spīd tumsā, jo acī ir īpašu šūnu slānis, kas atstaro gaismu. Mīt Dienvidaustrumāzijās lietusmežos, dažreiz – arī krūmājos un atklātās vietās, gan zemienēs, gan kalnos līdz 2000 m v.j.l.</p>
ģints	<i>Loris</i>	Lori	Тонкий лори	Slender lorises	<p>Īkšķi ir izteikti pretstatā pārējiem pirkstiem. Pārvietojas ļoti lēni, kā miegā. Nakts dzīvnieki.</p>

sugas	- <i>tardigradus</i>	slaidais loris	тонкий лори, или красный тонкий лори, или цейлонский лори	Slender loris	Starp acīm – vertikāla, balta svītra, ap acīm – tumši riņķi. Kažoks mīksts un biezs, uz muguras – sarkanīgi brūns, vēders – bālgani pelēks. Ekstremitātes garas un tievas. Astes nav. Lielas acis. Ģimenē dominē mātītes. Mīt Šri-Lankas mitrajos un masonu mežos.
	<i>t. lydekkerianus</i>	Maisūru slaidais loris	мисорский тонкий лори	Mysore slender loris	Nosaukums – pēc Indijas reģiona.
	<i>t. malabaricus</i>	Malabaras slaidais loris	малабарский тонкий лори	Malabar slender loris	Nosaukums – pēc Indijas reģiona.
	<i>t. nordicus</i>	ziemeļu slaidais loris	северный тонкий лори	Northern Dry Zone slender loris	Sastopams Šrilankas ziemeļos un austrumos sausos mežos.
	<i>t. nyctoceboides</i>	kalnu slaidais loris	высокогорный тонкий лори	Highland slender loris	Sastopams tikai Šrilankā (2134 m) Hortonas (<i>Horton</i>) plakankalnē nacionālajā dabas parkā.
	<i>t. tardigradus</i>	dienvīdu slaidais loris	южный тонкий лори	Dry Zone slender loris	Sastopams mitrajos ziemeļu mežos Šrilankas dienvidrietumos un dienvidu krastā.

ģints	<i>Nycticebus</i>	Resnie lori	Толстый лори	Slow lorises	Indijā tos sauc par <i>šarmindibilli</i> . Nedaudz lielāki par lorijiem: ķermeņa garums ir 18–38 cm. Biezs, bet īss brūns vai pelēcīgi brūns kažoks, pār muguru – tumša svītra, gaišs vēders. Sejas vidū starp tumšiem acu riņķiem – vertikālā balta svītra. Aste ļoti īsa. Ekstremitātes īsas un pūkainas. Pēdas īkšķis novietots 90° leņķī pret pārējiem pirkstiem. Meža iemītnieki. Aktīvi nakts laikā.
sugas	- <i>bengalensis</i>	Bengālijas resnais loris	бенгальский медленный лори	Bengal Slow loris	Suga izdalīta 2001. gadā. Šai sugai ir lielākais areāls no visiem lorijiem.
	- <i>coucang</i>	Malajas resnais loris	медленный толстый лори или куканг	Slow loris	Malajiešu valodā – <i>kuukan</i> : lēns, bikls. Pār muguru stiepjas tumša svītra. Sastopams Indijā, Birmā, Indoķīnā, Malakā, Indonēzijā, Filipīnu salās.
	- <i>javanicus</i>	Javas resnais loris	яванский медленный лори	Javan Slow loris	Gandrīz izmirusi suga.

	- <i>menagensis</i>	Filipīnu resnais loris ¹⁴	калимантанский толстый лори или филиппинский толстый лори	Bornean slow loris, or Philippine slow loris	2006. gadā pēc ģenētisko pētījumu rezultātiem apstiprināta sugas identitāte un izdalīta atsevišķā sugā no kukangiem <i>N. coucang</i> . Galvenais kritērijs – zīmējums uz sejas, kas atšķiras katrai sugai. Sejas „maska” tumšā krāsa aptver acis un pieri, bet starp acīm – baltā svītra. Galvas un ķermeņa augšdaļas krāsa ir vienāda – gaiši brūna, apakšdaļa – pelēkā. Indīgie dziedzeri uz elkoņiem. Tos laizot, kodieni sanāk indīgi. Visēdāji. Nakts dzīvnieki. Pēc ķermeņa izmēriem – lielākais no minētām sugām. Mīt Borneo salas ziemeļos un uz Filipīnu salām.
	- <i>pygmaeus</i>	mazais resnais loris	малый толстый лори	Lesser slow loris	Mazāks kā Malajas resnais loris. Barības sastāvā – koku sveķi un indīgie bezmugurkaulnieki. Sastopams Indoķīnā.

	- <i>bancanus</i>	Bankas resnais loris ¹⁴	банканский толстый лори (?)	West Bornean slow loris or Bangka slow loris (?)	<p>Ilgu laiku uzskatīja par <i>N. menagenis</i> pasugu, kaut jau 1906. gadā bija noteikts kā atsevišķa suga. 2013. gadā no jauna apstiprināta kā atsevišķa suga. Galvenais kritērijs – zīmējums uz sejas, kas atšķiras katrai sugai. Šai sugai nav sejas „maskas”, tikai balts plankums ap degunu. Galvas un ķermeņa augšdaļas krāsa ir vienāda – gaiši brūna, apakšdaļa – vēl gaišākā. Pēc ķermeņa izmēriem – mazākais no pārējām šīs grupas sugām, ~ 25–26 cm. Mīt Kalimantānas (Borneo) rietumos un dienvidos un uz Bankas (<i>Bangka</i>) salas.</p>
--	-------------------	------------------------------------	-----------------------------	--	--

	- <i>borneanus</i>	Borneo resnais loris ¹⁴	борнейский толстый лори (?)	south Bornean slow loris (?)	<p>Agrāk uzskatīja par <i>N. menagenis</i> pasugu. 2013. gadā apstiprināta kā atsevišķa suga, identificējot pēc muzeja eksponātiem.</p> <p>Galvenais kritērijs – zīmējums uz sejas, kas atšķiras katrai sugai.</p> <p>Sejas „maska” diezgan sarežģīta: balts plankums ap degunu, tumši, gandrīz melni plankumi ap acīm ar baltu svītru starp tiem, no apakšžokļa uz augšu pa vaigiem pelēkā svītras paplašinājās līdz ausīm, bet pāreja galvas daļa – tumši brūnā. Ķermeņa augšdaļa – tumši pelēkā, apakšdaļa – gaiši pelēkā.</p> <p>Kalimantanas endemiķis. Mīt Kalimantānas centrālajā daļā, salas dienvidos un retāk – rietumos.</p>
ģints	<i>Arctocebus</i>	Zeltainie poto*	Арктоцебус	Angwantibos	<p>Zināmi arī kā <i>angvantibo</i>. Mīt lielos mežos.</p> <p>Sastopami Āfrikas rietumos, austrumos un centrālajā daļā.</p>

sugas	- <i>potto</i>	parastais poto	обыкновенный потто	Potto	Vienīga suga ģintī. Pēc izskata atgādina resno lori, tikai ap acīm nav tumšo riņķu, bet ausis ir labi pamanāmas. Ķermeņa garums 32–39 cm, aste nav gara – 5–10 cm, ķermeņa masa 1–1,5 kg. Plaukstas otrais pirksts stipri reducēts, pēdas otrais pirksts arī nedaudz reducēts, bet tam ir garš spēcīgs nags. Raksturīgi pēdējo kakla un pirmo krūšu skriemeļu izaugumi, kas iespiežas ādā un ārpusē pamanāmi kā tulznas.
ģints	<i>Pseudopotto</i>	Pseidopoto*	Псевдопотто, ложные потто	<i>Pseudopotto</i>	Atšķirības no poto pamanāmas skeletā, arī zobi ir smalkāki, bet aste – garāka. Aprakstīts pēc muzejā atrastiem skeletiem. Sastopams Rietumāfrikā.
sugas	- <i>martini</i>	Martina pseidopoto	псевдопотто Мартина или ложный потто Мартина	Martin's pseudopotto	Antropologs Džefri Švarcs (<i>Jeffrey H. Schwartz</i>) nosauca šo sugu angļu zoologa Roberta Martina (<i>Robert C. Martin</i>) vārdā.

dzimta	Galagonidae	Galago*	Галаго	Galagos	Vietējais nosaukums. Pārvietojas ļoti ātri, pārsvarā ar lēcieniem, kuru garums var būt 2–3 m. Pakaļējās kājas ir daudz garākas nekā priekšējās. Pirkstu gali spilvenveidīgi paplašināti. Aste kalpo līdzsvara saglabāšanai. Dienā, kad guļ, ārējo ausi saritina un ar to noslēdz auss eju. Ierīvē urīnu plaukstās, pēdās un sejā, lai iezīmētu teritoriju, sniegtu informāciju par sevi un, iespējams, lai mazāk slīdētu lēkājot. Dzimtene – Ekvatoriālā Āfrika.
ģints	<i>Galago</i>	Galago*	Галаго	Lesser bushbabies	Galago sauc arī par <i>bušbēbijiem</i> (krūmāju bērniem), jo viņu izdotās skaņas atgādina niķīga bērna kliedzienu. Galva apaļa, ar īso purniņu. Lielas ausis. Ķermeņa garums – līdz 38 cm. Aste garākā nekā ķermenis – līdz 41 cm. Mīt mežos un savannā.
sugas	- <i>gallarum</i>	Somālijas galago	сомалийский галаго	Somali bushbaby	Kā atsevišķa suga izdalīts 1979. g. (atkārtoti – 1986.).
	- <i>moholi</i>	dienvīdus mazais galago jeb bušbēbijs	южноафриканский галаго	Southern lesser bushbaby	Mazākais ģints pārstāvis, tāpēc dažreiz viņu sauc par pundurgalago. Ķermeņa garums ir 16 cm un aste – 23 cm. Mazuļu svars piedzimstot 8–13 g.

	- <i>senegalensis</i>	Senegālas galago	сенегальский галаго	Senegal bushbaby	Viens no mazākiem galago, ķermeņa garums ~ 16 cm un aste ~ 23 cm. Uz visiem pirkstiem ir plakani nagi, izņemot pakalķājas otro pirkstu – uz tā ir garš ass nags.
ģints	<i>Otolemur</i>	Lielie galago*	Большие галаго	Greater galago	Lielākie galago – ķermeņa garums līdz 37 cm, aste – 42–46 cm.
sugas	- <i>crassicaudatus</i>	resnastes lielais galago	толстохвостый галаго	Great bushbeby or Thick-tailed bushbeby	Lielākais no lielajiem galago, aste resna un garāka nekā ķermenis.
	- <i>garnettii</i>	sīkausu lielais galago	галаго с маленькими ушами	Small-eared galago	
ģints	<i>Euoticus</i>	Adatnagu galago*	Иглокоготные галаго	Needle-clawed bushbabies	Pakalējo ekstremitāšu pirkstiem ir gari asi nagi, bet īkšķim ir plakans nags.
	- <i>matschiei (inustus)</i>	austrumu adatnagu galago	восточный иглокоготный галаго	Eastern needle-clawed bushbeby	Sugai ir vairāki latīniskie nosaukumi.
	- <i>pallidus (elegantulus)</i>	rietumu adatnagu galago	северный иглокоготный галаго	Northen needle-clawed bushbaby	Sugai ir vairāki latīniskie nosaukumi.
ģints	<i>Galagoides</i>	Pundurgalago*	Карликовые галаго	Dwarf bushbabi	Mazākie galago. Ķermeņa garums bez astes ir 12–16 cm. Brūns kažoks novērots biežāk kā pelēks. Spics purniņš. Sastopami Kenijas un Tanzānijas piekrastē.
sugas	- <i>alleni</i>	Alena pundurgalago	Аленов карликовый галаго	Allen's squirrel bushbaby	Biežāk sastopams Kamerunā.
	- <i>demidoff (demidovii)</i>	Demidova pundurgalago	карликовый галаго Демидова	Demidoff's galago, or Dwarf galago	Mazākie Āfrikas primāti – 11 cm gari, 50 g smagi.
	- <i>orinus</i>	Amani pundurgalago	карликовый галаго Аmani	Amani Dwarf bushbaby	

	- <i>rondoensis</i>	Rondo pundurgalago	карликовый галаго Рондо	Rondo Dwarf bushbaby	Nosaukts pēc <i>Rondo</i> upes un pilsētas Spānijā.
	- <i>thomasi</i>	Tomasa pundurgalago	галаго Томаса	Thomas's bushbaby	
	- <i>udzungwenis</i>	Ziemeļtanzānijas pundurgalago	галаго северный танзанийский	North Tanzania Dwarf bushbaby	
	- <i>zanzibaricus</i> <i>z. granti</i>	Zanzibāras pundurgalago Granta Zanzibaras pundurgalago	занзибарский карликовый галаго занзибарский карликовый галаго Гранта	Zanzibar bushbaby Grant's bushbaby	

dzimta	Tarsiidae	Tarsiji	Тарзиевые или долгопяты	Tarsiers	<p>Mūsdienās šie puspērtiķi, atšķirībā no visiem pārējiem puspērtiķiem, ierindoti sausdeguna pērtiķu grupā – <i>Haplorhini</i>.</p> <p>Nosaukums <i>Tarsiidae</i> dots pēc ļoti garā pēdas kaula <i>tarsius</i>, kas palīdz labi lēkāt. Vienīgie puspērtiķi, kas ēd tikai dzīvnieku izcelsmes barību.</p> <p>Ausis neproporcionāli lielas, bez apmatojuma. Acis ir ļoti lielas – 16 mm diametrā. Cilvēkam tās būtu ābola lielumā. Pirksti ir ļoti gari, to galos atrodas spilventiņi, kas kalpo par piesūcekņiem, ar kuriem dzīvnieciņš spēj noturēties pat uz vertikāla stikla. Mīkstajai vilnai ir pelēcīga vai brūngana krāsa. Pēc izskata atgādina velnēnu.</p> <p>Sastopami Filipīnu dienvidos, kā arī Borneo un Celebesas (Sulavesi) salā Indonēzijā.</p>
ģints	<i>Tarsius</i>	Tarsiji	Долгопяты	Tarsiers	Mazi – 8–16 cm gari dzīvnieki, ar 13–28 cm garu kailu asti, kas nobeidas ar retu otiņu. Sver 80–160 g. Lielo galvu spēj pagriezt gandrīz par 360 ⁰ , ļoti laba dzirde. Pirmo reizi aprakstīti 1769. gadā.
sugas	- <i>bancanus</i>	Zunda tarsijs	банканский долгопят или западный долгопят	Western tarsier or Horsfield's tarsier	
	- <i>diana</i>	Diānas tarsijs	долгопят Дианы	Diana's tarsier	

	- <i>pumilus</i>	pundurtarsijs	карликовый долгопят	Pygmy tarsier	Mazākais tarsijs.
	- <i>syrichta</i>	Filipīnu tarsijs	филиппинский долгопят или сирихта	Philippine tarsier	
	- <i>spectrum</i>	Celebesas tarsijs jeb spoktarsijs	долгопят-привидение	Celebes, Sulawesi or Spectral tarsier	Nakts dzīvnieks. Naktī acis spīd kā dzeltenī lukturi un biedē cilvēkus.
	<i>s. pelengensis</i>	Pelenas spoktarsijs	пеленгский долгопят- привидение	Peleng Island tarsier	Nosaukts pēc Pelenas (<i>Peleng</i>) salas.
	<i>s. sangirensis</i>	Saniranas spoktarsijs	сангиренский долгопят- привидение	Sangihe Island tarsier	Sastopams Saniranā Javas salā.
apakš- kārtā	Simiae (Anthropo- idea)	Augstākie primāti	Высшие приматы	Monkeys and Apes	Pieder sausdeguna pērtiķu grupai – <i>Haplorhini</i> . Pēc vecās sistemātikas tie ir īstie pērtiķi. Parasti dzemdē tikai 1 mazuli. Augstāk organizēti nekā slapjdeguna pērtiķi, bet ar sliktāku ožu.
sekcija	Platyrrhina	Platdeguna pērtiķi jeb Jaunās Pasaules pērtiķi	Широконосые обезьяны, или Обезьяны Нового Света	New World or Flat-nosed monkeys	Nosaukums dots pēc raksturīgām pazīmēm – plats deguns, nāsis atveras uz sāniem, liels attālums starp acīm. Nav vaigu maisu un sēžas tulznu.
dzimta	Cebidae	Капуцини	Цебиды или Капуциновые	Cebidae	Lielākie Amerikas pērtiķi, arī sugām bagātākā dzimta. Ķermeņa garums var sasniegt 91 cm. Visiem ir gara aste, izņemot uakari. Vairāku ģinšu pārstāvjiem ir tvērejaste ar kailu jūtīgu galu.

apakšdz.	Aotinae	Bezausu pērtiķi	Аотины	Night and Titi monkeys	Nosaukums dots pēc pazīmes – ausis gandrīz nav redzamas, it kā to nebūtu.
ģints	<i>Aotus</i>	Naktspērtiķi	Аотус или ночные обезьяны, мирикины	Night monkeys	Vienģie pērtiķi, kuri ir aktīvi naktīs. Kalnu sugām kažoks ir garāks un biežāks.
sugas	- <i>azarae</i> <i>a. boliviensis</i>	Asaras naktspērtiķis Bolīvijas Asaras naktspērtiķis	ночная обезьяна Азара или азарская мирикина боливийская ночная обезьяна Азара	Azara's night monkey Bolivian Azara's night monkey	Nosaukts spāņu naturālista Fēliksa de Asaras vārdā (<i>Felix de Azara</i>). Angļu valodā zināma arī kā <i>Southern Red-necked owl monkey</i> , bet Bolīvijas pasuga – kā <i>Red-necked Bolivian owl monkey</i> . Bolīvijas naktspērtiķis. Biežāk sastopams zemienes lietusmežos.
	- <i>brumbacki</i>	Brambaka naktspērtiķis	ночная обезьяна Брамбака	Brumback's owl monkey	Nosaukts amerikāņu biologa un neiropatologa Rodžera Brambaka (<i>Roger A. Brumback</i>) vārdā.
	- <i>herskovitzi</i>	Herškoviča naktspērtiķis	ночная обезьяна Хершковица	Herskovitz's owl monkey	Nosaukts amerikāņu pētnieka Filipa Herškoviča (<i>Philip Herskovitz</i>) vārdā.
	- <i>infulatus</i>	kaķu naktspērtiķis	кошачья ночная обезьяна	Kuhl's owl monkey	Nosaukums – pēc balss skaņām, kas atgādina kaķu ņaudēšanu.
	- <i>lemurinus</i> <i>l. griseimembra</i>	lemuru naktspērtiķis pelēkkāju lemuru naktspērtiķis	лемуровидная ночная обезьяна сероногая ночная обезьяна	Lemurine owl monkey Grey-legged owl monkey	Iespējams, ka ir <i>A.t.bipunctatus</i> sinonīms.
	- <i>miconax</i>	Andu naktspērtiķis	андская ночная обезьяна	Andean owl monkey	
	- <i>nancyuae</i>	Peru naktspērtiķis	перуанская ночная обезьяна	Peruvian Red-necked owl monkey	Rakstūrīgi melni un balti plankumi uz purna. Krūtis, vēders un priekšējās ekstremitātes – oranžā krāsā.

	- <i>nigriceps</i>	melngalvas naktspērtiķis	черноголовая ночная обезьяна	Black-headed owl monkey	
	- <i>trivirgatus</i> <i>t. bipunctatus</i>	trejjoslu naktspērtiķis jeb durukuli* divpunktu naktspērtiķis	дурукули трехполосая или обыкновенная ночная обезьяна двухточечная ночная обезьяна	Douroucouli or Northengray-necked owl monkey Lemurine owl monkey	<i>Durukuli</i> vietējā valodā – ‘nakts pērtiķis’. Izteiktā pazīme – 3 svītras uz galvas un pieres. Vienīgais pērtiķis bez krāsu redzes, jo organismā ir traucēta olbaltumvielas opsīna izstrādāšana.
	- <i>vociferans</i>	skaļais naktspērtiķis	шумливая ночная обезьяна или мирикина Спикса	Spix’s owl monkey	Angļu un krievu nosaukums – pēc vācu zoologa Johana Spiksa (<i>Johann Baptists von Spix</i>) vārdā.
apakšdz.	Callicebinae	Titi*	Каллицебусы или ТИТИ	Titi monkeys	Vietējais nosaukums, nozīmē – “lēkātāji”. Ķermeņa garums – 24–61 cm un 26–55 gara aste. Kažoks ir tik biezs, ka ausis gandrīz nav pamanāmas. Sastopami Brazīlijas, Ekvadora, peru, Bolīvijas un Paragvajas mežos.
ģints	<i>Callicebus</i>	Titi*	Тити, или прыгуны	Titi monkeys	Nelieli garspalvaini pērtiķi ar apaļu galvu un daudzveidīgu kažoka krāsu. Aste ir daudz garāka par ķermeni. Skaista, ļoti skaļa un sarežģīta vokalizācija. Acis skatās uz priekšu. Ļoti plata deguna starpsieniņa. Meža dzīvnieki. Reti kāpj no kokiem uz zemes. Aktīvi dienas laikā.

sugas	- <i>brunneus</i>	brūnais titi	коричневый тити	Brown titi	Uz pelēcīgi brūna kažoka fona izdalās brūnas priekšējas ekstremitātes un liels kakla plankums.
	- <i>caligatus</i>	apautais titi	обутый тити	Chestnut Bellied titi	Kāju apmatojums atgādinā zābakus.
	- <i>caquetensis</i>	Kaketas titi ¹⁰	какетинский тити	Caquetá titi	Suga, ko 2010. g. atklājuši Kolumbijas Nacionālās universitātes speciālisti Amazonē uz Kolumbijas, Peru un Ekvadora robežas. Kaža lieluma dzīvnieki ar pūkainu asti un pelēcīgi brūnu apmatojumu. No pārējiem titi šī suga atšķiras ar to, ka uz pieres nav baltās svītras. Ļoti reta suga – populācijā ir apmēram 250 īpatņi. Sugu apdraud mežu izciršana. Nosaukums – pēc Kaketas provinces Kolumbijā, kur šie primāti dzīvo.
	- <i>cinerascens</i>	pelnpelēkais titi	пепельный тити	Ashy-gray titi	Kažoks viscauri tumši pelēks, bez plankumiem un svītrām.
	- <i>coimbrai</i>	Koimbras titi	коимбранский тити	Coimbra's titi	Nosaukts pētnieka Dr. <i>Leonardo Coimbra-Filho</i> vārdā.
	- <i>cupreus</i> <i>c. ornatus</i>	rudais titi krāšņais rudais titi	красный прыгун нарядный прыгун	Red titi Ornate titi	Kažoka krāsā dominē sarkanīgi toņi, izskatās spilgts un krāšņs. Pie ausīm – balti pušķi. Priekšējas ekstremitātes garākās nekā pakaļējās.

	- <i>donacophilus</i>	Bolīvijas pelēkais titi	болливийский серый тити или гранчакский прыгун	Bolivian gray titi	Kažoka krāsa variē no pelēkas līdz oranžai.
	- <i>dubius</i>	Herškoviča titi	тити Хершковица	Hershkovitz's titi	Nosaukts amerikāņu pētnieka Filipa Herškoviča (<i>Philip Hershkovitz</i>) vārdā.
	- <i>hoffmannsi</i>	Hofmaņa titi	тити Хоффмана	Hoffmann's titi	Ķermeņa augšējā daļa un galva pelēcīga, ar melnu svītru uz pieres. Ķermeņa apakšdaļa un sāni dzeltenīgi balti, aste melna vai tumši pelēka ar baltu galu. Arī plaukstas un pēdas ir melnas.
	- <i>melanochir</i>	melnmaskas jeb Dienvidbairijas titi	тити с черной маской	Southern Bahai masked titi	Aste ir gaišāka nekā ķermenis. Sastopams Brazīlijā, Baijas štata dienvidos, pieder pie Atlantijas lietus mežu faunas kompleksa.
	- <i>modestus</i>	Bolīvijas titi	Модестов тити	Bolivian titi	
	- <i>moloch</i>	lēkājtiti	прыгун-молох или тити-маска	Dusky titi	Labākais lēkājtis no titi. Uz pieres – baltas vai melnas svītras. Garie mati uz galvas veido krēpes, tāpēc ausis nav redzamas.
	- <i>nigrifrons</i>	melnpieres titi	чернолобый тити	Black-fronted titi	
	- <i>oenanthe</i>	Andu titi	андский тити	Andean titi	
	- <i>olallae</i>	Beni titi	олаллов тити	Beni titi	Viens no mazākiem ģints pārstāvjiem. Ap ausīm – pušķīši. Kažoks krāšņs: mugura un ekstremitātes oranžas, aste melna, melni mati ap seju, bet pakausis rūsgans. Nosaukts pēc <i>Beni</i> upes Bolīvijā.

	- <i>personatus</i> <i>p.</i> <i>barbarabrownae</i>	melngalvas titi Ziemeļbajās melngalvas titi	черный прыгун северобахийский тити	Masked titi Northern Bahian blond titi	Kakls, vaigubārda, pakausis un piere – melni, pārējais ķermenis gandrīz ornzs, plaukstas un pēdas melnas. Sastopams Brazīlijas ziemeļaustrumos Baijas štatā. Latīniskais nosaukums dots pēc Bārbaras Braunas (<i>Barbara Brown</i>) vārda.
	- <i>torquatus</i> <i>t. medemi</i>	apkakles titi Medema apkakles titi	воротничковый прыгун или тити-вдовушка воротничковый прыгун Медема	Collared titi Medem's titi	Uz kakla – balta, plata svītra kā apkakle. Sevišķi skaļa vokalizācija no rītiem. Pārvietojas pa koku zariem kā vāveres. Sastopams Brazīlijas Amazonē. Sastopams Kolumbijas Amazonē, zināms arī kā Kolumbijas melnroku titi.
apakšdz.	Pithecinae	Saki*	Питецины или саки	Sakis and Uakaris	<i>Saqi</i> - vietējais nosaukums <i>tupi</i> indiāņu valodā. Kokos pārvietojās ļoti ātri, uz zemes – neveikli. Sastopami Amazones baseinā uz rietumiem līdz Andu kalniem un uz austrumiem līdz Gviānai gar upju krastiem lietusmežos un pat uz robežas ar savannu.

ģints	<i>Pithecia</i>	Saki*	Обыкновенные саки	Sakis	Vairākos aprakstos tos sauc par “lietus mežu velnēniem”, kā arī par velna pērtiķiem. Parasti viņiem ir bagātīgs apmatojums un garas astes, kas izceļas ar resnumu un kuplumu. Vaigi un zods – kā dzeltenīga maska. Sejas vidusdaļa ap muti un degunu – melna, bez apmatojuma. Pārvietojas parasti uz četrām ekstremitātēm, bet var pacelties uz pakājkājām. Tad priekšējas ekstremitātes paceltas virs galvas.
sugas	- <i>aequatorialis</i>	ekvatora saki	экваториальный саки	Equatorial or Red-bearded saki	
	- <i>albicans</i>	baltais saki	белый саки	White or Buffy saki	Balta priekšpuse, bet mugura un aste gandrīz melna.

	- <i>cazuzai</i> Marsh, 2014	Kazūzas saki ¹⁴	саки Казузы (?)	Cazuza's saki	<p>Vidēja izmēra primāti ar ķermeņa garumu 35-60 cm un 30-49 cm garu asti. Kupls kažoks, arī aste ir ļoti kupla. Kažoks melns ar gaišiem maziem plankumiņiem. Pēdas un plaukstas ir gandrīz baltas, sējas āda – melna. Mātītēm plaukstas un pēdas gandrīz baltas, bieži ap plaukstas locītavu ir brūngans gredzens kā aproce. Sastopams Brazīlijā, pēdējā laikā – tikai nelielā teritorijā uz dienvidiem no Solimoinsas (<i>Solimões</i>) upes.</p> <p>Nosaukums - par godu Brazīlijas zinātniekam primatologam Žozē Kazūzam (<i>Dr José 'Cazuza' de Sousa e Silva-Júnior</i>).</p> <p>Pirmie novērojumi un zīmējumi bija 18. gs., bet izpētīta un aprakstīta tikai 2014. g.</p>
	- <i>irrorata</i>	kailgalvas saki	лысый саки	Bald-faced saki	Tumša seja, kupls, gaišs kažoks.

	- <i>isabela</i> Marsh, 2014	Izabelas saki ¹⁴	саки Изабеллы (?)	Isabel's Saki	<p>Liela izmēra primāts ar ķermeņa garumu 77-92 cm un 40-49 cm garu asti.</p> <p>Kažoks kupls, melns, ar ļoti gaišiem, gandrīz baltiem punktiem vai nelielām svītriņām, līdzīgs tēviņiem un mātītēm, tomēr mātītes ir nedaudz gaišākas, vara krāsas tonī, ar izteiktām gaišām svītrām uz kuplas astes. Tēviņiem vairāk izteikts oranžais plankums zem kakla. Sejas kailas, melnas. Ap seju ir matu "gredzens", kas jaunībā ir brūns, vēlāk – izteikti melns. Plaukstas un pēdas ir baltas vai gandrīz baltas.</p> <p>Mīt Peru tropiskajos mežos. Nosaukums – par godu sievietei vārdā Izabela (<i>Isabel Grameson Godin des Odonais</i>) no aristokrātu aprindām.</p> <p>Pirmie novērojumi un zīmējumi bija 18. gs., bet izpētīta un aprakstīta tikai 2014. g.</p>
--	---------------------------------	-----------------------------	-------------------	---------------	--

	<p>- <i>mittermeieri</i> Marsh, 2014</p>	<p>Mitermeiera Tapažosas saki¹⁴</p>	<p>тапажосский саки Миттермейера (?)</p>	<p>Mittermeier's Tapajos Saki</p>	<p>Ķermeņa garums 35-46 cm, astes garums 41-49 cm. Ļoti kupls kažoks un kupla aste. Tēviņu kažokam ir garas baltas joslas uz melnā fona, apakšdelmi pārklāti ar baltiem matiem. Baltas ir arī pēdas un plaukstas. Kakla rajonā – oranžais plankums, kura lielums un spilgtums individuāli mainās. Mātīšu kažoks ir līdzīgs tēviņu kažokam, bet parasti ar daudz mazāk izteiktām joslām, sevišķi jaunībā.</p> <p>Suga sastopama tikai Brazīlijā, uz dienvidiem no Amazones pie Madeiras un Tapažosas upēm. Sugas nosaukums – par godu zinātniekam Raselam Mittermeieram (<i>Dr Russell Mittermeier, President of Conservation International and long-time Chairman of the IUCN/SSC Primate Specialist Group</i>) un pēc Tapažosas (<i>Tapajos</i>) upes.</p> <p>Pirmie novērojumi un zīmējumi bija 18. gs., bet izpētīta un aprakstīta tikai 2014. g.</p>
--	--	--	--	-----------------------------------	--

	- <i>monachus</i>	mūku saki	саки-монах	Gray or Monk saki	Nelaimīgo sejas izteiksmi pastiprina garš matu cekuls, kas nosedz ausis un plecus un atgādina mūka kapuci. Pati seja ir gandrīz kaila. Nosaukums dots pēc <i>Napo</i> upes Ekvadorā.
	<i>m. milleri</i>	Millera mūku saki	Миллеров саки-монах	Miller's Monk saki	
	<i>m. napensis</i>	Napo mūku saki	напский саки-монах	Napo monk saki	

	- <i>pissinattii</i> Marsh, 2014	Pisinati kailsejas saki ¹⁴	ГОЛОЛИЦЫЙ САКИ Писсинатти (?)	Pissinatti's bald-faced saki	<p>Vidēja izmēra primāts ar ķermeņa garumu 41-55 cm un tikpat garu asti. Pieaugušiem tēviņiem ir izteikts oranžs plankums zem kakla. Kažoka krāsa jauniem tēviņiem ir līdzīga mātīšu kažokam – ar daudziem sīkiem plankumiņiem vai svītriņām. Uz kakla – brūngana svītra kā apkakle. Zem kakla – izteikts košs oranžas krāsas plankums. Seja kaila un ļoti sarkana. Mātītēm seja ir gaiša, arī zemkakla plankums ir gaišs.</p> <p>Sastopams uz dienvidiem no Solimoinsas (<i>Solimões</i>) upes Brazīlijā.</p> <p>Nosaukums – par godu Brazīlijas veterinārārstam, Primatoloģijas centra direktoram Alsidam Pisinati (<i>Dr Alcides Pissinatti, director and co-founder of the Centro de Primatologia do Rio de Janeiro, and Vice President of the Brazilian Academy of Veterinary Sciences</i>).</p> <p>Pirmie novērojumi un zīmējumi bija 18. gs., bet izpētīta un aprakstīta tikai 2014. g.</p>
	- <i>pithecia</i>	baltsejas saki	белоголовый саки	White-faced saki	

	- <i>rylandsi</i> Marsh, 2014	Rīlandsa saki ¹⁴	саки Риландса (?)	Rylands' bold-faced saki	Vidēja izmēra ģints pārstāvji ar ļoti kuplu kažoku un asti. Abiem dzimumiem ir gandrīz melnas kailas sejas. Pēdas un plaukstas baltas. Tēviņi jaunībā ir pavisam melni, bet pakāpeniski it kā nosirmo un ar laiku kļūst pavisam balti. Pieaugušās mātītes arī ir baltas, līdzīgi tēviņiem. Aizsargājoties sacel ļielu troksni. Nosaukums – par godu zinātniekam Entonijam Rīlandsam (<i>Anthony Rylands, Conservation International, the IUCN/SSC Primate Specialist Group</i>). Pirmie novērojumi un pat zīmējumi Brazīlijā bija 18. gs., bet suga izpētīta un aprakstīta tikai 2014. g.
ģints	<i>Chiropotes</i>	Kuplastpērtiķi	Хиропоты или мохнатые саки	Bearded saki	Nosaukums dots pēc raksturīgākās pazīmes – ļoti garās kuplās astes. Īpaši kupls ir astes gals, kas atgādina slotu. Veciem tēviņiem izveidojas gara vaigubārda. Sastopami tajos pašos mežos, kur saki, bet mīt tikai kokos, uz zemes nav redzēti.
sugas	- <i>albinasus</i>	baltdeguna kuplastpērtiķis	белоносый хиропот	White-nosed saki	No acīm līdz augšlūpai ir balts vai gaišs apmatojums, kas izceļas uz tumšā fona.

	- <i>chiropotes</i>	sarkanmuguras kuplastpērtiķis	обыкновенный хиропот или красноспинный хиропот	Red-backed saki	
	- <i>satanas</i>	bārdainais kuplastpērtiķis	черный саки или сатана	Black saki or Black-bearded saki	Sugas nosaukums dots pēc kuplās, biezās bārdas. Seja kaila, melna. Mati uz galvas krīt uz abām pusēm ar izteiktu celiņu pa vidu. Medību objekts. Ļoti tera suga.
	<i>s. utahicki</i> (<i>utahickae</i>)	Hikas bārdainais kuplastpērtiķis	Утахицков черный саки	Uta Hick's bearded saki	Pasugas nosaukums dots pēc sievietes Utas Hikas (<i>Uta Hick</i>) vārda.
ģints	<i>Cacajao</i>	Īsastpērtiķi jeb uakari*	Уакари	Uakaris	<i>Uakari</i> vietējā valodā nozīmē 'melnie zirnekļi'. Īsa aste un ļoti bēdīgā sejas izteiksme. Seja, vaigi un pauris – gandrīz kaili, bet mēdz būt bārda.
sugas	- <i>ayresii</i>	Arakas īsastpērtiķis jeb Arakas uakari	аракский уакари	Ayres's uakari	Araka – upe un pavalsts Brazīlijā. Latīniskais nosaukums dots pēc Brazīlijas primatologa Airesa (<i>Jose Marcio Ayres</i>) vārda.

	- <i>calvus</i>	kailgalvas īsastpērtiķis jeb kailgalvas uakari	лысый уакари	Bald uakari	Atgādina mazu plikpaurainu cilvēciņu ar sarkanu seju un sarkanu kailu galvas augšdaļu, ķermeni klāj ļoti gara sudrabaini pelēka vilna. Sastopams Akari upes ielejā Brazīlijā. Latīņu valodā nosaukts portugāļu ornitologa Novaša vārdā (<i>Fernando da Costa Novaes</i>).
	<i>c. novaesi</i>	baltgalvas īsastpērtiķis jeb baltgalvas uakari	белоголовый лысый уакари	Novae's Bald- head uakari	
	<i>c. rubicundus</i>	sarkanais kailgalvas īsastpērtiķis jeb sarkanais kailgalvas uakari	красный лысый уакари	Red uakari	Vilna koši rudā krāsā. Sastopams Peru un uz robežas ar Brazīliju.
	<i>c. ucayali</i>	Ukajali kailgalvas īsastpērtiķis jeb Ukajali kailgalvas uakari	укаяльский лысый уакари	Ucayali Bald- head uakari	Spilgts rūsgani oranžīgs vai dzeltens kažoks. Nosaukts pēc Amazones satekupes Ukajali (<i>Ucayali</i>) Peru.
	- <i>melanocephalus</i>	melngalvas īsastpērtiķis	чёрноголовый уакари или чёрноголовый какажао	Black-headed uakari	Vistumsākais, ar melnu seju. Zobi pielāgoti riekstu un cieto sēklu grauzīšanai. Mīt dažādu tipu mežos.
	<i>m. ouakary</i>	Spiksa melngalvas īsastpērtiķis jeb Spiksa melngalvas uakari	чёрноголовый уакари Спикса	Spix's Black- headed uakari	Nosaukts vācu zoologa Johana Spiksa (<i>Johann Baptists von Spix</i>) vārdā.

apakšdz.	Cebinae	Каруцини	Капуцины	Capuchins	<p>Апакšdzimta apvieno kapucinus un saimirus.</p> <p>Šie primāti ir attapīgi, labi mācās un atdarinā cilvēka darbības.</p> <p>Pārvietojas uz 4 ekstremitātēm, izmantojot visu plaukstu un pēdu virsmu. Astes ir garas, apmatotas visā garumā.</p> <p>Raksturīga pazīme – tumšs cekuls, kas atgādinā mūka kapuci.</p> <p>Sastopami milzīgā teritorijā no Hondurasas līdz Paragvajai un Brazīlijas dienvidiem.</p>
ģints	<i>Saimiri</i>	Saimiri	Саймири	Squirrel monkeys	<p>Sauc arī par vāverpērtiķiem – līdzīgs lielums, dzīves un pārvietošanās veids.</p> <p>Bieži sauc par miroņgalvām, jo sejas daļa ir melna ar baltiem apļiem ap acīm, degunu un muti, kas atgādina miroņgalvu.</p> <p>No visiem Amerikas pērtiķiem šiem ir visvairāk satuvinātas acis.</p> <p>Izplatīti no Kostarikas līdz Paragvajai, no Atlantikas līdz Kordiljeriem.</p>
sugas	<p>- <i>boliviensis</i></p> <p><i>b. peruviensis</i></p>	<p>Bolīvijas saimirs</p> <p>Peru saimirs</p>	<p>болливийский саймири</p> <p>перуанский саймири</p>	<p>Bolivian squirrel monkeys</p> <p>Peruvian squirrel monkeys</p>	

	- <i>oerstedii</i>	Centrālamerikas jeb rudmuguras saimirs	Центральноамериканский саймири или саймири с рыжей спиной	Red-backed squirrel monkeys	Kažoks uz muguras un sāniem – izteikti ruds.
	<i>o. citrinellus</i>	dzeltenīgais Centrālamerikas saimirs	центральноамериканский саймири с серым венцом	Grey-crowned Central American squirrel monkeys	
	- <i>sciureus</i>	Dienvidamerikas saimirs jeb vāveru pērtiķis	южноамериканский саймири, или беличий саймири, или обыкновенный саймири	Common squirrel monkeys	Kažoks pelēcīgi zaļgans, uz muguras – rūsgans, ekstremitātes – dzeltenīgi oranžas, seja un ausis – baltas.
	- <i>ustus</i>	kailausu saimirs	голоухий саймири	Golden-backed squirrel monkeys	
	- <i>vanzolinii</i>	melnais saimirs	черный саймири	Blackish squirrel monkeys	
ģints	<i>Cebus</i>	Капуцини	Капуцины	Capuchins	Nosaukums dots pēc cekula, kas atgādina mūka kapuci. Astei ir tvērējspējas, bet karāties tajā kapucīni nespēj. Proporcija starp smadzeņu un ķermeņa svaru (1/17) ir lielākā primātu vidū. Izmanto vienkāršus, apstākļiem piemērotus darbarīkus barības iegūšanai.

sugas	- <i>albifrons</i>	baltpieres kapucīns	белолобый капуцин	White-fronted capuchin	Viens no mazākiem kapucīniem. Kažoks uz muguras brūns, garšs un mīksts, vēders – gaišs, vilna īsa. Uz galvas – apaļš tumšs plankums, bet gar muguru – tumša svītra. Seja gaiša, ap seju – gaiši mati.
	<i>a. trinitatis</i>	Trinidādas baltpieres kapucīns	тринидадский белолобый капуцин	Trinidad capuchin	Nosaukts pēc Trinidādas salas Karību jūrā, 11 km no Dienvidamerikas krastiem.
	- <i>apella</i>	brūnais kapucīns	бурый капуцин или фавн	Black-capped capuchin	Masīvāka miesasbūve nekā pārējiem kapucīniem, aste īsa un resna. Tvērējaste. Virs pieres – divi mazi cekuli.
	<i>a. cay</i>	kapucainais brūnais kapucīns	бурый капуцин с капюшоном	Hooded capuchin	
	<i>a. margaritae</i>	Margaritas salas brūnais kapucīns	бурый капуцин с острова Маргарита	Margarita Island Capuchin	
	<i>a. nigrilis</i>	cekulainais brūnais kapucīns	хохлатый бурый капуцин	Tufted capuchin	
	<i>a. robustus</i>	lielais brūnais kapucīns	большой бурый капуцин	Robust tufted capuchin	
	- <i>capucinus</i>	baltplecu kapucīns	белоплечий капуцин	White-throated capuchin	Guaranu cilts valodā to sauc <i>kaiji</i> , tas nozīmē ‘meža iemītnieks’. Kažoks pārsvarā tumši brūns.
	<i>c. curtus</i>	Gorgonas baltplecu kapucīns	горгонский белоплечий капуцин	Gorgona white-throated capuchin	Nosaukts pēc Gorgonas salas Klusajā okeānā pie Centrālamerikas krastiem.

	- <i>olivaceus</i> (<i>nigrivittatus</i>) <i>o. kaapori</i>	olīvkrāsas kapucīns jeb raudulīgais kapucīns kaaporu olīvkrāsas kapucīns	оливковый капуцин или капуцин-плакса каапорский капуцин	Wedge-capped capuchin Ka'apor capuchin	Abi nosaukumi ir sinonīmi. Ķīļveida cekuls kā melns trīsstūris stieptas no paura līdz degunam, kas sejas izteiksmi padara bēdīgu. Arī skaņas ir līdzīgas raudāšanai vai smilkstēšanai. Nosaukums – pēc vietējas cilts <i>kaapori</i> .
	- <i>xanthosternos</i>	dzeltenkrūšu kapucīns	желтогрудый капуцин или желтобрюхий капуцин	Yellow breasted capuchin	Ļoti kupls kažoks, uz galvas – divi nelieli cekuli. Kažoks pārsvārā tumši brūns. Uz krūtīm, vēdera un uz pleciem – dzeltenīgi sarkans. Uz sejas augšdaļas – mati raibi un krasi atšķiras no pārēja kažoka. Sastopams tikai Brazīlijas mežos.
apakšdz.	Alouattinae	Bļauri	Ревуновые	Howler monkeys	Lielākie un skaļākie Amerikas pērtiķi. Skaļā vokalizācija dzirdama vairāku kilometru attālumā. Mēles kauls ir transformēts, it kā uzpūsts, kas pastiprina skaņu.

ģints	<i>Alouatta</i>	Бļaurи	Ревуны	Howler monkeys	<p>Ҷермеņa garums – лїdz 90 cm, svars – 9 kg. Ҷермеņa augšдаļa ir lielāka, масївāka, ar lielu galvu, kailu seju un ausīm, ar garu un kuplu бāрdu, масїviem жокļiem ar lieliem ilkņiem. Ҷermenis un ekstremitātes клātas ar īsu vilnu, bet no galvas stieпjas garas krēpes kā mantija. Gara un jutīga tvērējaste kalpo kā piektā roka. Trešдаļa astes ir bez apmatojuma. Seja kaila, тās krāsa даžām sugām mainās no dzeltenbrūnas лїdz melnai.</p> <p>Nosaukums саистїts ar ļoti skaļām skaņām, kas atгādinā lauvas рēкšanu. Тās ir dzirdamas 3 km attālumā.</p>
sugas	- <i>belzebul</i> <i>b. ululata</i>	belcebula бļaurи sarkanroku belcebula бļaurи	черно-красный ревуи краснорукий ревуи	Black-end-red howler Red-handed howler	<p>Pēc izskata atгāдина сātанu, velnu. Pasugām raksturїgs дажādas krāsas каžoks – no melna лїdz sarkanīgi dzeltenam, atšķiras arī galvaskausa un zemmēles kaula forma.</p> <p>Viena no sliktāk izpētїtām бļauru sugām.</p>
	- <i>caraya</i>	melнаи бļaurи	черный ревуи	Black howler	<p>Тумшākаи бļaurи, tikai aste дажreiz ir dzeltenīgi брūна.</p> <p>Jauni тēвиņи ir гайшāки – dzeltenīgi, jaunās мātїtes ir салму dzeltenас.</p> <p>Пārtiek tikai no augu барїbas.</p>

	- <i>coibensis</i>	Koibas salas bļauris	лойбенский реву́н или койбский реву́н	Coiba Island howler	Ļoti līdzīgs Kolumbijas bļaurim, bet atšķiras plauklstu un pēdu līnijas. Nosaukums dots pēc Koibas salas Panamā, pie Klusā okeāna krastiem.
	<i>c. trabeata</i>	Asuero bļauris	азуерский реву́н	Azuero howler	Nosaukums – pēc Asuero (<i>Azuero</i>) pussalas Panamā.
	- <i>fusca</i>	brūnais bļauris	бу́рый реву́н	Brown howler	Sastopami Brazīlijas dienvidaustrumos un Argentīnas ziemeļaustrumos.
	<i>f. clamitans</i>	dienvidu brūnais bļauris	ю́жный бу́рый реву́н	southern brown howler	
	- <i>palliata</i>	mantijas bļauris	колумбийский реву́н	Mantled howler	Melns vai melni brūns ķermenis ar zeltainu lāsojumu uz muguras un dzeltenīgu toni sānos. Sastopams Kolumbijā. Atsevišķas populācijas konstatētas Meksikā.
	<i>p. mexicana</i>	Meksikas mantijas bļauris	мексика́нский реву́н	Mexican howler	
	- <i>pigra</i>	Gvatemalas bļauris	гватемальский реву́н	Guatemalan howler	Ļoti variē kažoka krāsa – no melnas un tumši sarkanās līdz baltai. Masīvi plati pleci kontrastē ar šauru ķermeņa lejasdaļu. Skaļa vokalizācija. Sastopams Meksikā un Centrālajā Amerikā.
	- <i>sara</i>	Bolīvijas rudais bļauris	реву́н красны́й боливи́йский	Bolivian red howler	Lielāks nekā sarkanais bļauris. Ķieģelsarkanīgs kažoks ar tumšāku galvu un astes sakni. Tikai 1985. gadā izdalīts kā atsevišķa suga. Sastopams Bolīvijas centrālajā un ziemeļdaļā.

	- <i>seniculus</i> <i>s. arctoidea</i> <i>s. insularis</i>	rudais bļauris Venecuēlas rudais bļauris Trinidādas rudais bļauris	рыжий реву или красный реву рыжий венесуэльский реву рыжий тринидадский реву	Red howler Venezuela red howler Trinidad howler	Viens no izplatītākiem un lielākiem platdeguna pērtiņiem. Kažoks sarkanīgi brūns. Resns kakls un izvirzīts apakšzoklis padara tos par draudīgākiem, nekā ties ir īstenībā. Pārvietojas ļoti lēni – dienā tikai ap 400 m.
apakšdz.	Atelinae	Zirneklpērtiņi	Паукообразные обезьяны	Spider monkeys	Garas stingras ekstremitātes un gara tvērējaste, galā – bez apmatojuma. Atgādina zirnekli ar garām kājām. Rokas parasti ir garākas nekā kājas. Mātītēs ir lielākas nekā tēviņi. Pēc anatomiskām īpašībām šie pērtiņi ieņem vietu starp kapucīniem un bļauriem. Tomēr tiem ir arī dažas specifiskās pazīmes.

ģints	<i>Lagothrix</i>	Pūkpērtiķi	Шерстистые обезьяны	Woolly monkeys	Slaidi, diezgan lieli pērtiķi – svars līdz 10 kg un ķermeņa garums 50–68 cm, ar garu asti – līdz 72 cm, rokas nedaudz īsākas kā kājas, ar īsiem pāresniem pirkstiem un asiem nagiem. Īss, bet pūkains kažoks. Uz vēdera vilna garāka un gaišāka nekā uz pārējā ķermeņa. Liela galva ar kailu seju un lieliem ilķņiem. Aktīvi gaišajā dienas laikā. Sastopami dažādu tipu mežos gan zemienēs, gan kalnos līdz 2000 m v.j.l. Kolumbijā, Ekavdorā, Peru un Brazīlijā.
sugas	- <i>flavicauda</i>	dzeltenastes pūkpērtiķis	желтохвостая шерстистая обезьяна	Yellow-tailed woolly monkey	

	- <i>lagotricha</i>	parastais pūkpērtiķis jeb Humbolta pūkpērtiķis	обыкновенная шерстистая обезьяна, или бурая шерстистая обезьяна, или шерстистая обезьяна Гумбольдта, или золотистохвостая шерстистая обезьяна	Common woolly monkey or Humboldt's woolly monkey	Viens no lielākiem Amerikas pērtiķiem. Nosaukts vācu ģeogrāfa Aleksanda Humbolta (<i>Alexander von Humboldt</i>) vārdā.
	<i>l. cana</i>	Žofruā pūkpērtiķis	шерстистая обезьяна Жоффруа	Geoffroy's woolly monkey	Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā.
	<i>l. lugens</i>	Kolumbijas pūkpērtiķis	колумбийская шерстистая обезьяна	Colombian woolly monkey	Ļoti apdaraudēta suga.
	<i>l. poeppigii</i>	zemieņu pūkpērtiķis	низинная шерстистая обезьяна или серебристая шерстистая обезьяна	Lowland woolly monkey	Kažoka krāsa variē no sarkanīgi oranžas līdz melnai ar sudrabainu atspīdumu. Sejas, plaukstu un pēdu āda ir melna.
ģints	<i>Brachyteles</i>	Vilnainie zirnekļpērtiķi	Паукообразные шерстистые обезьяны	Woolly spider monkeys	Tos sauc arī par <i>muriki</i> – pēc Brazīlijas indiāņu cilts muriku (<i>Muriqui</i>) nosaukuma. Diezgan masīvs ķermenis ar garām, slaidām ekstremitātēm un garu tvērējasti. Kažoka vilna ir gara. Atkarībā no dzimuma un vecuma apmatojuma krāsa ļoti variē – no pelēcīgi dzeltenas līdz tumši brūnai. Sejas daļa parasti ir kaila, sarkana. Ļoti neliels areāls Dienvidbrazīlijā.

sugas	- <i>arachnoides</i>	dienvīdu zirnekļpērtiķis jeb dienvīdu muriki	южная паукообразная шерстистая обезьяна или бурая мирики	Southern Muriqui	Kažoka krāsa pārsvarā ir dzeltenīgi pelēcīga, bet daži indivīdi ir izteikti rudi. Galva ir tumšāka. Seja kaila. Mazuļu sejas ir melnas, pieaugušajiem – sārtas. Nav plaukstas īkšķa, bet pēdas īkšķis labi attīstīts, visi nagi asi, no sāniem saspiesti. Latīniskais nosaukums dots pēc līdzības ar zirnekļiem garo tievo ekstremitāšu dēļ: <i>arachne</i> grieķu valodā nozīmē 'zirneklis'.
	- <i>hypoxanthus</i>	ziemeļu zirnekļpērtiķis jeb ziemeļu muriki	северная паукообразная шерстистая обезьяна или северная мирики	Northern Muriqui	Kažoka pamatkrāsa ir blāvi pelēcīga ar tumšākām ekstremitātēm un galvu. Mazuļu sejas ir melnas, pieaugušajiem – sārtas. Atšķirībā no dienvīdu muriki, ir visi pirksti, arī īkšķis.

ģints	<i>Ateles</i>	Zirnekļpērtiķi jeb koatas	Паукообразные обезьяны или Коаты	Spider monkeys	Nosaukumu ieguvuši pēc vēl lielākas līdzības ar zirnekļiem – garās tievās ekstremitātes un garā tvērejaste atgādina zirnekļa kājas. Līdzīgi vilnainiem zirnekļpērtiķiem, bet slaidāki ar garāku asti – līdz 90 cm. Ar asti satver un ieliek mutē pat barību. Priekšējas ekstremitātes ir garākas nekā pakaļējās, arī plauksta garāka par pēdu un darbojās kā āķis. Maza galva, seja melna. Bieži mātītes ir lielākas nekā tēviņi, kas zīdītājiem ir reta parādība. Areāls – no Meksikas dienvidiem līdz Dienvidbrazīlijai un Bolīvijai.
sugas	- <i>belzebuth</i> <i>b.brunneus</i> <i>b. hybridus</i>	garvilnas zirnekļpērtiķis brūnais garvilnas zirnekļpērtiķis raibais garvilnas zirnekļpērtiķis	длинношерстная коата коричневая длинношерстная коата пестрая длинношерстная коата	Long-haired spider monkey Brown spider monkey Variegated spider monkey	Viss ķermenis, arī vēders klāts ar garu vilnu. Tā ir tumša, gandrīz melna, nedaudz gaišāka ap degunu un vaigubārdā. Ļoti mīļš un graciozs, viegli pieradināms.
	- <i>chamek</i>	melnsejas zirnekļpērtiķis	чернолицая коата	Black-faced spider monkey	
	- <i>fusciceps</i> <i>f. robustus</i>	brūngalvas zirnekļpērtiķis lielais brūngalvas zirnekļpērtiķis	буроголовая коата большая буроголовая коата	Brown-headed spider monkey Columbian black spide monkey	

	- <i>geoffroyi</i>	Žofruā zirnekļpērtiķis	коата Жоффруа	Black-handed spider monkey	Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā. Labi izpētīta suga. To sauc arī par melnroku koatu. Kažoks brūns ar zeltainu toni, ekstremitātes melnas, bet vēders ir gaišāks par muguru. Izcils brahiātors. Vietējie iedzīvotāji šos pērtiķus medī gaļai. Vistālāk uz ziemeļiem izplatītais zirnekļpērtiķis.
	<i>g. frontatus</i>	melnpieres Žofruā zirnekļpērtiķis	чернолобая коата Жоффруа	Black-browed spider monkey	
	<i>g. azurensis</i>	Asuero Žofruā zirnekļpērtiķis	коата Азуэра	Azuero spider monkey	Nosaukts pēc Asuero (<i>Azuero</i>) pussalas Panamā.
	<i>g. griseescens</i>	kapucainais Žofruā zirnekļpērtiķis	коата Жоффруа с капюшоном	Hooded spider monkey	
	<i>g. ornatus</i>	krāšņais Žofruā zirnekļpērtiķis	нарядная коата Жоффруа	Ornate spider monkey	
	<i>g. panamensis</i>	Panamas Žofruā zirnekļpērtiķis	панамская коата Жоффруа	Panama spider Monkey	
	<i>g. vellerosus</i>	Meksikas Žofruā zirnekļpērtiķis	мексиканская коата Жоффруа	Mexican spider monkey	
	<i>g. yucatanensis</i>	Jukatanas Žofruā zirnekļpērtiķis	юкатанская коата Жоффруа	Jukatanas spider monkey	
	- <i>marginatus</i>	baltūsainais zirnekļpērtiķis	белоусая коата или белощёкая коата	White-whiskered spider monkey	Uz pieres balts pusapaļš plankums un balts pusloks zem mutes un uz vaigiem.

	- <i>paniscus</i>	melns zirnekļpērtiķis	черная коата	Black spider monkey	Vistumšākais, tikai seja ir gaišāka, tā var būt dažādā krāsā. Izplatīts Brazīlijā uz ziemeļiem no Amazones.
dzimta	Callimicinidae	Kalimiko*	Каллимико	Callimicinidae	No grieķu val. <i>callos</i> – skaists, <i>mica</i> – mazulīte. Sastopami Amazones mežos Brazīlijā un Peru.
ģints	<i>Callimico</i>	Kalimiko*	Каллимико	Callimico	Mazi pērtiķi. Nagi asi kā kalitriksiem, bet pēc galvaskausa un zobu uzbūves tie ir tuvāki kapucīniem.
suga	- <i>goeldii</i>	Geldi kalimiko	Гельдиева каллимико	Goeldi's marmoset	Garas krēpes sedz plecus, gari mati ir arī pie astes saknes. Kuplais kažoks pārsvarā ir melns, ar gaišākiem matu galiem. Uz astes – gaiši gredzeni. Bagāta mīmika un vokalizācija. Nosaukts Šveices dabaspētnieka Dr. Geldi (<i>Emil August Goeldi</i>) vārdā.
dzimta	Callithricidae	Kalitriksi	Игрунковые	Marmosets and Tamarins	Smadzeņu lielo pusložu virsma ir gandrīz gluda. Ķermeņa garums 1–37 cm, aste – 15–42 cm. Gara un mīksta vilna, virs ausīm matu pušķi, ir vaigubārda un citi matu rotājumi. Kažokā dominē baltā un melnā krāsa, aste ir ļoti pūkaina. Sarkanās vai tumšās sejas parasti ir kailas. Asi nagi.

ġints	<i>Callithrix</i>	Kalitriksi	Игрунки или мармозетки	True marmosets	<p>Sauc arī par marmozetēm. Mazākie un primitīvākie no pērtiķiem. Kažoks ir mīksts, garšs un ļoti daudzveidīgs pēc krāsas. Vairākām sugām ir krēpes, bet ausis grezno matu pušķi, tāpēc tos bieži sauc par otiņpērtiķiem. Acis zilā krāsā. Primātiem tā ir ļoti retā parādība. Plakani nagi ir tikai uz īkšķiem, pārējie ir ļoti asi. Astes ir garas, bet bez tvērejspējām. Mātītes bieži ir lielāki par tēviņiem, dzemdē 1–4 mazuļus. Ļoti emocionāli, savas jūtas parāda mimikā, skaņās un pat ausu un galvas matu kustībām. Sastopami Brazīlijas ekvatoriālos mežos.</p>
sugas	- <i>acariensis</i>	Akari kalitrikss	акарская игрунка	Acari marmoset	Nosaukts pēc Akari (<i>Acari</i>) upes Brazīlijas dienvidaustrumos.
	- <i>albicollis</i>	baltkakla kalitrikss	белошеяя игрунка	White-necked marmoset	
	- <i>aurita</i>	zeltaino auspušķu kalitrikss	белухая игрунка	Buffy tufted-ear marmoset	Šo sugu dažreiz sauc arī par baltausu kalitriksu. Ļoti gari zeltaini ausu pušķi, uz pieres balti plankumi. Melns kažoks, uz astes melni un tumši pelēki gredzeni. Ļoti reta suga, draud izmiršana.
	- <i>argentata</i>	sudrabainais kalitrikss	серебристая игрунка	Silvery marmoset	Sudrabains kažoks, melna aste. Seja un ausis ir sārtā vai tumši sarkanā krāsā, gandrīz bez apmatojuma.

	- <i>coimbrai</i>	Koimbras kalitrikss	коимбрасская игрунка	Coimbra's marmoset	Nosaukts pētnieka Koimbras (Dr. <i>Leonardo Coimbra-Filho</i>) vārdā.
	- <i>emiliae</i>	Emīlijas kalitrikss	игрунка Эмилии	Snethlage's marmoset	Garas melnas krēpes.
	- <i>flaviceps</i>	zeltgalvas kalitrikss	желтоголовая игрунка	Buffy-headed marmoset	Ļoti reta suga, draud izmiršana.
	- <i>geoffroyi</i>	Žofruā kalitrikss	игрунка Жоффруа	Geoffroy's tufted-ear marmoset	Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā.
	- <i>humeralifer</i>	baltplecu kalitrikss	белоплечая игрунка	Sanarem marmoset or B-&W tassel-ear marmoset	Baltas krēpes krīt uz pleciem. Garie matu pušķi aug gan uz ārējas, gan uz iekšējas auss virsmas.
	- <i>humilis</i>	mazais kalitrikss	малая игрунка	Dwarf marmoset	
	- <i>intermedia</i>	auspušķu kalitrikss	игрунка с пучками на ушах	Tassel-ear marmoset	Daļa kažoka ir melna, sānos – tumši brūni plankumi. Galva – balta, seja bez apmatojuma, sārtā vai pelēka. Ausu pušķi mazi. Pakaļējās ekstremitātes ir sarkanīgi brūnas, bet priekšējās – dzeltenīgas.
	- <i>jacchus</i>	Ziemeļbrazīlijas kalitrikss jeb balto auspušķu kalitrikss	обыкновенная игрунка, или уистити, или белоухая мармозетка	Common marmoset	<i>Uistiti</i> – vietējais nosaukums, nelokāms. Viena no izplatītākām un labāk izpētītām sugām. Pelēcīgs kažociņš un aste ar tumšām svītrām. Ausis grezno baltu matu pušķi.
	- <i>kuhlii</i>	Vīda melno auspušķu kalitrikss	игрунка Вайда с черными пучками на ушах или чёрно-хохолковая игрунка	Weid's black-tufted-ear marmoset	Nosaukts 19. gs. vācu ceļotāja, etnologa un dabaspētnieka prinča Vīda (<i>Alexander Philipp Maximilian zu Wied-Neuwied</i>) vārdā.

	- <i>manicorensis</i>	manikoru kalitrikss	маникорская игрунка	Manicore marmoset	Nosaukts pēc manikoru indiāņu (<i>Mani Core</i>) cilšu kopienas Amazones baseinā Brazīlijā.
	- <i>mauesi</i>	Mauesas kalitrikss	риомауская игрунка	Rio Maues marmoset	Nosaukts pēc Mauesas upes (<i>Rio Maues-Acu</i>) Brazīlijā.
	- <i>melanura</i>	melnastes kalitrikss	чернохвостая игрунка	Black-tailed marmoset	
	- <i>penicillata</i>	melnausu kalitrikss	черноухая мармозетка или белоголовая мармозетка	Black tufted-ear marmoset	Ausu pušķi ir melni un īsi, uz ķermeņa un astes – melnas un brūnas svītras.
	- <i>pygmaea</i> <i>p. niveiventris</i>	pundurkalitrikss austrumu pundurkalitrikss	карликовая игрунка восточная карликовая игрунка	Pygmy marmoset Eastern Pygmy marmoset	Bieži izdala atsevišķā ģintī un pat dzimtā (<i>Cebuella</i>). Viens no savādākiem mūsdienu pērtiķiem. Mazākais kalitrikss – ķermeņa garums 10–15 cm, aste ir gandrīz divreiz garāka – 20–21 cm. Uz sejas – gari mati, ausis gandrīz nav redzamas kuplajā apmatojumā. Īkšķi nav novietoti pret pārējiem pirkstiem. Sastopams Amazones augštecē, uz Brazīlijas, Ekvadoras, Peru un Kolumbijas robežas.
	- <i>santarensis</i>	Santarenas kalitrikss	сантаремская игрунка	Santarem marmoset	Nosaukts pēc Santarenas (<i>Santarem</i>) pilsētas Brazīlijas ziemeļos, kas savukārt ieguvusi nosaukumu pēc pilsētas un novada Portugālē.
	- <i>satarei</i>	sataru (sataremaru) kalitrikss	Сатерова игрунка	Satare maues marmoset	<i>Satare Mare</i> – indiāņu grupa Centrāl- un Dienvidamerikā.

ģints	<i>Leontopithecus</i>	Lauvtamarīni	Львиный тамарин	Lion tamarins	Nosaukumu ieguvuši garo zeltaino krēpju dēļ. Tiem ir zilas acis, kas primātiem ir ļoti reta parādība. Sejas parasti ir kailas. Ļoti krāsaini un reti pērtiķi. Pēc ķermeņa garuma (23–37 cm) – lielākie kalitriksi. Pēdas un plaukstas ar gariem pirkstiem, īpaši garš ir vidējais pirksts. Pēdas īkšķis ir ļoti īss, galā paresns un ar platu plakanu nagu. Starp dažiem pirkstiem ir plēvīte. Parasti tēviņiem un mātītēm ir vienāda ietekme, neviens dzimums nedominē, bet mazuļu audzēšanā tēviņiem ir pat lielākā lomā nekā mātītēm. Šo primātu skaits strauji samazinājies, tiem draud izmiršana. Sastopami Brazīlijas austrumos.
sugas	- <i>caissara</i>	melnsejas lauvtamarīns	чернолицый львиный тамарин	Black-faced lion tamarin	Kažoks zeltaini ruds, bet galva, pēdas un plaukstas melnas.
	- <i>chrysomelas</i>	zeltgalvas lauvtamarīns	золотистоголовый львиный тамарин	Golden-headed lion tamarin	No galvas uz sāniem krīt gari mati kā zeltainas krēpes. Rokas un astes gals – zeltains, pārējais kažoks – melns.
	- <i>chrysopygus</i>	melnais lauvtamarīns	золотистоспинный или черный львиный тамарин	Golden-rumped lion tamarin	Melns ar zeltainiem plankumiem uz pieres, krustiem, pie astes saknes un ekstremitāšu iekšpusē.
	- <i>rosalia</i>	zeltainais lauvtamarīns	золотистый львиный тамарин или розалия	Golden lion marmoset	Sarkanīgi zeltains kažoks bez plankumiem klāj visu ķermeni.

ģints	Mico	Miko*	Мико	Miko	Līdzīgi kalitrikiem, bet mazāki, ar smalkāku ķermeni. Ir zobu un ģenētiskas atšķirības. Sastopami tikai Amazones baseinā.
sugas	- <i>chrysoleucus</i>	dzeltenkāju miko	желтоногая игрунка	Golden-white Tassel-ear marmoset	Pie astes un uz tās – zeltaini gredzeni, ausu pušķi balti.
	- <i>leucippe</i>	baltsejas miko	белолицая игрунка или голоухая игрунка	Golden-white Bare-ear marmoset	Zināmā arī kā kailsejas miko. Miko ģintī skaitās kopš 2001. gada – pirms tam bija kalitriksu ģintī.
	- <i>marcai</i>	Marka miko	игрунка Марка	Marc's marmoset	
	- <i>nigriceps</i>	melngalvas miko	черноголовая игрунка	Black-headed marmoset	

ģints	<i>Saguinus</i>	Tamarīni	Сагуины	Tamarins	
sugas	- <i>bicolor</i>	divkrāsainais tamarīns	пестрый тамарин	Brazilian bare-faced tamarin	Lielāki par kalitrikiem. Ķermeņa garums 18–31 cm, masa 225–900 g un astes garums 20–42 cm. Reti sastopami ausu pušķi, nav gredzenu uz astes, bet mēdz būt krēpes. Seja parasti ir kaila. Labi attīstīti ilkņi.
	- <i>fuscicollis</i>	rudgalvas tamarīns	рыжеголовый тамарин	Saddleback tamarin	Sastopams Brazīlijas rietumos un Peru austrumos.
	<i>f. acrensis</i>	Akres rudgalvas tamarīns	акрский рыжеголовый тамарин		Nosauks pēc Akres (<i>Acre</i>) upes un pavalsts Brazīlijā.
	<i>f. avilapieresi</i>	Avilas-Piresas rudgalvas tamarīns	усатый рыжеголовый тамарин Авилы-Пирес	Avila Pires' Saddleback tamarin	Nosaukts Brazīlijas bioloģes Terēzas Avilas-Piresas (<i>Teresa Cristina de Avila-Pires</i>) vārdā.
	<i>f. melanoleucos</i>	ūsainais rudgalvas tamarīns	усатый рыжеголовый тамарин	Moustached Saddleback tamarin	
	<i>f. weddelli</i>	Vedela rudgalvas tamarīns	рыжеголовый тамарин Веделя	Weddel's Saddleback tamarin	Nosaukts 19. gs. angļu ceļotāja un dabaspētnieka Vedela (<i>James Weddell</i>) vārdā.

- <i>geoffroyi</i>	Žofruā cekulainais tamarīns	хохлатый тamarin Жоффруа	Rufous-naped tamarin or Geoffroy's tamarin	Īso balto matu cekuls uz kakla pāriet sarkanajā. Nosaukts franču dabaspētnieka Etjēna Žofruā (<i>Étienne Geoffroy Saint-Hilaire</i>) vārdā
- <i>graellsii</i>	Napo upes tamarīns	рионапский тamarin	Rio Napo tamarin	Nosaukts pēc Napo (<i>Napo</i>) upes Ekvadorā.
- <i>illigeri</i>	sarkanmantijas tamarīns	тамарин с красной мантией или рыжий тamarin	Red-mantled tamarin	Sastopams Brazīlijā, Kolumbijā, Ekvadora austrumos un Peru ziemeļaustrumos.
- <i>imperator</i>	imperatora tamarīns	императорский тamarin	Emperor tamarin	Garas baltas ūsas padara pērtiķi imperatoram Vilhelmam līdzīgu.
- <i>inustus</i>	raibsejas tamarīns	пёстролицый тamarin или тамарин Шварца	Mottle-face tamarin	Kažoks gandrīz melns, bet seja – plankumaina, jo vietām trūkst pigmentācijas.
- <i>labiatus</i>	baltlūpu tamarīns	белогубый тamarin	White-lipped moustached tamarin or Red-bellied moustached tamarin	Uz melnā fona labi izdalās baltais plankums no deguna līdz lūpām. Vēders ir koši zeltaini rūsgans.
- <i>leucopus</i>	baltkāju cekulainais tamarīns	белоногий тamarin	White-footed tamarin	Kažoks uz muguras sudrabains, ar nelieliem gaišiem plankumiņiem. Seja balta. Aste tumši brūna. Ļoti līdzīgi Edipa cekulainam tamarīnam. Mūsdienās areāli atdalīti ar Atrato upi.
- <i>martinsi</i>	Martinsa tamarīns	тамарин Мартинса	Martins's tamarin	Kažokam nemaz nav baltās krāsas. Seja un ausis kailas. Sastopams Brazīlijas ziemeļos. Nosaukts Brazīlijas zoologa Martinsa (<i>Dante Luiz Martins Teixeira</i>) vārdā.

	- <i>melanoleucus</i>	baltais tamarīns	белый тамарин	White-mantled tamarin	Sastopams amazones baseinā Brazīlijā.
	- <i>midas</i>	rudroku tamarīns	краснорукий тамарин	Red-handed tamarin or footed tamarin	Seja melna, bez plankumiem, ūsām un baltiem matiem. Ekstremitātes – dzeltenīgas vai rudas, gandrīz sarkanas. Sastopams Amazones baseinā Brazīlijā un Gviānā.
	- <i>mystax</i>	ūsainais tamarīns	усатый тамарин	Spix's moustached tamarin or Black-chested moustached tamarin	Balts plankums uz deguna un ap muti, kas stiepjas tālāk uz vaigiem kā ūsas. Kažoks melns.
	<i>m. pileatus</i>	sarkanpaura ūsainais tamarīns	красноголовый усатый тамарин	Red-capped tamarin	
	- <i>nigricollis</i>	melnkrēpju tamarīns	тамарин чёрногривый	Black mantled tamarin	Mugura melna, sarkanīgi oranži gurni un plankumi krustu rajonā.
	<i>n. hernandezi</i>	Ernandes melnkrēpju tamarīns	тамарин Хернандеса	Hernandez-Camacho's black mantled tamarin	Nosaukts Kolumbijas zinātnieka Ernandes (Jorge I. Hernandez-Camacho) vārdā.
	- <i>oedipus</i>	Edipa cekulainais tamarīns	Эдипов хохлатый тамарин	Cotton-top tamarin	Raksturīgākā pazīme – no pieres līdz kaklam stiepjas balts matu cekuls kā nelielas krēpes, kas izdalās uz pārējā spmatojuma tumšā fona. Nosaukts Tēbu valdnieka Edipa vārdā (no sengrieķu mitoloģijas). <i>Pinče</i> – vietējais nosaukums.
	- <i>pluto</i>	Lenberga tamarīns	тамарин Ленберга	Lönberg's tamarin	Bieži uzskata par ūsainā tamarīna pasugu. Sauc arī par baltdibena tamarīnu.

	- <i>tamarin</i>	melnais tamarīns	обыкновенный тамарин или чёрный тамарин	Negro tamarins	
	- <i>tripartitus</i>	zeltmantijas tamarīns	тамарин с золотистой мантией	Golden-mantled Saddleback tamarin	Sastopams Peru un Ekvadorā.
sekcija	Catarrhina	Šaurdeguna jeb Vecās Pasaules pērtiķi un cilvēks	Узконосые обезьяны или Обезьяны Старого Света	Old World or Thin-nosed simian primates	Samērā šaurs deguns, tāpēc Apvieno visus pērtiķus, kas dzīvo Āzijā, Āfrikā, bet Eiropā – tikai Hibraltārā. Attālums starp acīm ir neliels. Tēviņi parasti ir lielāki kā mātītes. Pakaļējas ekstremitātes nedaudz garākās par priekšējām ekstremitātēm. Īkšķi ir pretstatā pārējiem pirkstiem. Aktīvi gaišajā dienas laikā.
virsdzimta	Cerco- pithecoidea	Zemākie šaurdeguna pērtiķi jeb Mērkaķi	Низшие узконосые обезьяны	Cerco- pithecoidea	Mērkaķu virsdzimta apvieno Vecās Pasaules pērtiķus, izņemot gibonus, cilvēkpērtiķus un cilvēku. Virsdzimtā ir tikai viena dzimta.
dzimta	Cerco- pithecidae	Mērkaķi	Мартышковые	Cerco- pithecidae	Mazi un vidēji lieli pērtiķi, priekšējās ekstremitātes vienāda garuma ar pakaļējām vai īsākas, pēda garāka nekā plauksta. Tēviņi vienmēr lielāki par mātītēm, bieži arī ar košāku kažoku. Seja parasti kaila. Vairākām sugām ir sēžas tulznas. Parasti piedzimst viens mazulis.

apakšdz.	Cercopithecinae	Mērkaķi	Мартышковые	Old World monkeys	Mērkaķu apakšdzimtas pārstāvjiem plaukstas īkšķis labi attīstīts un ir atstatu no citiem pirkstiem. Raksturīgas divas anatomiskas pazīmes – sēžas tulznas un vaigu maisiņi.
ģints	<i>Macaca</i>	Makaki	Макаки	Macaques	Izņemot vienu sugu, visi ir Āzijas pārstāvji. Vidēja lieluma (40–75 cm), ar masīvu ķermeņa uzbūvi. Īsas vai ļoti īsas astes. Nāsis neatrodas purna galā un vērstas uz augšu. Lielī asi ilkņi. Starp pirkstiem – plēvītes, pakaļekstremitātēs tās ir nedaudz lielākas. Bieži uzturas uz zemes.
sugas	- <i>arctoides</i> = <i>speciosa</i>	lāču makaks	бурый макак или медвежий макак	Bear macaque or Stump-tailed macaque	Latīņu valodā abi nosaukumi ir sinonīmi. Viens no lielākajiem makakiem, ar ļoti īsu asti. Pieaugušajiem dzīvniekiem kažoks ir vienmērīgi brūnā krāsā, bet mazuļi piedzimst ļoti gaiši, gandrīz balti. Barībā bieži izmanto gaļu – medī putnus, sīkos zīdītājus, rāpuļus, moluskus.
	- <i>assamensis</i>	Asamas makaks	ассамский макак	Assamese macaque	Nosaukts pēc Asamas provinces Indijā.

	- <i>brunnescens</i>	Munas un Butungas makaks	муна-батунгский макак	Muna-Butung macaque	Pieder meža makaku grupai. Kažoks melns, uz muguras – brūngans, bet „zābacīņi” – pelēki. Nosaukts pēc divām salām Indonēzijā – Munas (<i>Muna</i>) un Butungas (<i>Butung=Buton</i>), kur sastopama šī suga.
	- <i>cyclopis</i>	Taivānas makaks	тайваньский макак	Formosan Rock-macaque	
	- <i>fascicularis</i>	krabjēdājmakaks jeb garastes makaks	длиннохвостый макак или макак крабоед	Crab-eating macaque	Vienīgā makaku suga ar garu asti, kurai ir pat nelielas tvērējspējas. Kažoka krāsa – pelēka, nedaudz zaļgani brūna, ar baltām ūsām un vaigubārdu. Barībā bieži lieto krabjus, tos nogalinot ar akmeni, bet citu barību, pirms ielikt mutē, notīra ar lapām vai pat ar papīru.
	- <i>fuscata</i> <i>f. yakui</i>	Japānas makaks jeb sniega makaks Jakušimas sniega makaks	японский снежный макак якушимский снежный макак	Japanese snow macaque Yakushima Island macaque	Pēc izskata līdzīgs lāču makakam, bet kažoks ir pelēcīgāks un smalkāks, aste nedaudz garāka, sarkanā seja nav tik kaila, apmatojums ir uz vaigiem, deniņiem, ap acīm. Mazuļi ir dzeltenbrūni. Dzīvo tikai Japānā un tur tā ir vienīgā primātu suga. Vistālāk uz ziemeļiem sastopamie primāti, nebaidās ne no sniega, ne no sala. Šie pērtiķi iemanījās pirms ēšanas barību nomazgāt jūrā. Nosaukums - pēc Jakušimas salas Japānā.

	- <i>hecki</i>	Heka makaks	макак Гека	Heck's macaque	Nosaukts Berlīnes zoodārza direktora Dr. Ludviga Heka (<i>Ludwig Heck</i>) vārdā. Sastopams Indonēzijas Sulavesi salas centrālajā daļā, parasti kopā ar Togianas makaku.
	- <i>maura</i>	mauru makaks	черный макак мавр	Moor macaque	Pēc molekulārās bioloģijas datiem – radniecīgs rēzus makakam. Ārēji atšķiras ar apspalvojuma tumšo krāsu.
	- <i>mulatta</i> <i>m. tcheliensis</i>	rēzus makaks Ķīnas rēzus makaks	макак резус китайский макак	Rhesus macaque China macaque	Savu “nezinātnisko” nosaukumu saņēmis tāpēc, ka ļoti daudz ticis izmantots eksperimentos medicīnā un fizioloģijā. Šīs sugas asinīs atklāja rēzus faktoru. Viena no agresīvākajām sugām.
	- <i>nemestrina</i> <i>n. leonina</i>	cūkastes makaks jeb lapunders ziemeļu cūkastes makaks	свинохвостый макак или лапундер северный свинохвостый макак	Pig-tailed macaque Northern pigtailed macaque	Ķermeņa masa var būt līdz 14,5 kg. Aste savijusies kā sivēnam. Sastopams Birmas dienvidos, Malakā, Sumatrā un Kalimantanā.
	- <i>nigra(niger)</i>	melnais sekstainais makaks jeb Celebesas makaks	целебесский хохлатый макак	Black crested macaque or Celebes macaque	Agrāk šo sugu sauca par cekulpaviānu, jo izstieptā seja rada līdzību ar paviānu. Pēc morfoloģiskajām pazīmēm ieņem vietu starp makakiem un paviāniem. Nosaukts pēc Celebesas (Sulavesi) salas.
	- <i>nigrescens</i>	tumšais makaks jeb Gorontalo makaks	горонталский макак	Black ape macaque or Gorontalo macaque	Nosaukts pēc Gorontalo provinces Sulavesi salā Indonēzijā.

	- <i>ochreata</i>	pelēkkāju makaks	обу́тый мака́к	Ochre macaque or Booted macaque	Visas četras ekstremitātes ir pelēkas, bet ķermenis – dzeltenīgi brūns.
	- <i>pagensis</i>	Pagai makaks	пагайский мака́к	Mentawai macaque	Nosaukts pēc Pagai salas Mentavaju salu arhipelāgā Indonēzijā.
	- <i>radiata</i>	Indijas cepurainais makaks	индийский мака́к боннет	Bonnet macaque	Matu cekuls uz galvas izskatās pēc plakanas cepurītes.
	- <i>silenus</i>	lauvu makaks	львинохвостый мака́к	Liontail macaque	Garš krēpjveida apmatojums, gaiša bārda un gari mati gar seju.
	- <i>sylvanus</i>	berberu makaks jeb magots	мака́к маго́т или варварийская обезьяна	Magot or Barbary ape	Vienīgā primātu suga, kas dzīvo Eiropā pie Gibraltāra šauruma un tuvākajos rajonos Ziemeļāfrikā Atlasa kalnu mežos. Tā ir vienīgā makaku suga ārpus Āzijas. Labi panes aukstumu līdz -10 °C. Kažoks dzeltenīgu brūns, bieži ar sarkanīgu toni, ļoti biezs. Astes nav.
	- <i>sinica</i>	cepurainais makaks	цейлонский мака́к или китайский мака́к	Toque monkey	Izteikta zīdaiņa ”cepurīte”, mati krīt uz visām pusēm.
	<i>s. opisthomelas</i>	Šrilankas cepurainais makaks	шри-ланкский мака́к боннет	Sri Lanka monkey	
	- <i>thibetana</i>	Tibetas makaks	тибетский мака́к	Tibetan stump-tailed macaque or Pere David's macaque	
	- <i>tonkeana</i>	Togianas makaks	тонкеанский мака́к	Tonkean macaque	Ļoti tumšs, gandrīz melns. Sastopams Sulavesi un Togianas (<i>Togian</i>) salā Indonēzijā.

ġints	<i>Papio</i>	Paviāni	Павианы	Baboons	<p>Iztieptās sejas dēļ tos sauc arī par suņgalvas pērtiķiem. Lielākie un gudrākie no zemākajiem pērtiķiem.</p> <p>Krasi izteikts dzimumu dimorfisms: pieaugušie tēviņi ir gandrīz divas reizes lielāki nekā mātītes un daudz agresīvāki.</p> <p>Tēviņiem ļoti lieli ilkņi.</p> <p>Kokos nekāpj.</p> <p>Vienīgie no primātiem, kas sastopami arī Āfrikas ziemeļaustrumos.</p>
sugas	- <i>anubis</i>	olīvzaļais paviāns jeb anubiss	павиан анубис	Anubis or Olive baboon	<p>Lielākais paviāns, ar biezu zaļganu kažoku.</p> <p>Tēviņiem ir nelielas krēpes uz skausta, pāriet uz muguras augšdaļu.</p> <p>Var krustoties ar babuīniem.</p> <p>Sastopams Centrālajā Āfrikā, pārsvarā savannā. Lielākais areāls no visiem paviāniem.</p> <p>Nosaukts senēģiptiešu dieva Anubisa vārdā.</p>
	- <i>cynocephalus</i>	dzeltenais paviāns jeb babuīns	жёлтый павиан или бабуин	Yellow baboon	<p>Viens no gaišākiem pārstāvjiem.</p> <p>Var krustoties ar anubisiem.</p> <p>Sastopams savannā un kalnu rajonos.</p>
	- <i>hamadryas</i>	mantijas paviāns jeb hamadrils	плащеносный павиан или павиан гамадрил	Savanna baboon or Hamadryas baboon	<p>Pieaugušajiem tēviņiem ir ļoti kuplas sudrabainas krēpes.</p> <p>Senie ēģiptieši šo pērtiķi uzskatīja par svētu dzīvnieku.</p>

	- <i>papio</i>	Gvinejas paviāns	гвине́йский павиан или сфинкс	Guinea baboon or Western baboon	Gara sarkanīga vilna, tēviņiem neliela mantija. kails purns, melns vai tumši violets. Neliels areāls Rietumāfrikā.
	- <i>ursinus</i>	lāču paviāns jeb čakma	медвежий павиан или чакма	Chakma baboon	Lielākais un viens no tumšākajiem paviāniem: tumša seja, tumši brūnas vai melnas ekstremitātes, ķermeņa sānus klāj gara melna zīdaina vilna.

ģints	<i>Mandrillus</i>	Mandrili	Мандриллы	Mandrills	<p>Ļoti nikns pērtiķis. Bieži uzturas kokos. Tēviņi biežāk nokāpj zemē nekā mātītes. Parasti uzturas ģimenes grupās, bet var būt arī lielās grupas līdz 200 indivīdiem ar vairākiem dominējošiem tēviņiem. Sastopams Rietumāfrikā.</p>
sugas	- <i>leucophaeus</i> <i>l. poensis</i>	drils Bioko drils	дрилл поэнский дрилл	Mainland Drill Bioko drill	<p>Mazāki un nav tik koši kā mandrili. Kažoks ir olīvzaļš, purns un ausis – melnas, bārda un vaigu apmatojums – balts. Bioko (<i>Bioco</i>) – sala un province Ekvatoriālajā Gvinejā. Agrāk šo salu un sugu sauca atklājēja portugāļa Fernando Po (<i>Fernando Pó</i>) vārdā, tas saglabājies latīniskajā nosaukumā.</p>
	- <i>spinx</i>	mandrils	мандрилл	Mandrill	<p>Tēviņiem ir ļoti lielas galvas ar vaigu tulznām, kas rotātas košām krāsainām svītrām, lielām gaļīgām sarkanām nāsīm, garām ūsām un košu, dzeltenīgi oranžu bārdiņu. Ausis gandrīz nav manāmas kuplajā galvas apmatojumā. Sēžas tulznas ir skaisti violetas, āda zem astes – tumši sarkanīgi violeta. Cītu tik košu pērtiķu nav. Ļoti agresīvi. Ļoti izteikts dzimumu dimorfisms.</p>

ģints	<i>Theropithecus</i>	Geladas	Гелады или Джелады	Gelada baboons	Radniecīgas paviāniem. Vienīgie pērtiķi, kam uz krūtīm ir hormonālais plankums bez apmatojuma, kas pārošanās laikā kļūst koši sarkans. Dzīvo Etiopijas kalnainajos rajonos, tikai lielākā augstumā nekā paviāni.
sugas	- <i>gelada</i>	gelada	геллада	Gelada baboon	Lieli pērtiķi, tēviņu ķermeņa garums – līdz 75 cm, mātītes mazākas, ar garu asti, kas nobeidzas ar tumšu otiņu. Iepaļas galvas ar izstieptu, bet daudz īsāku nekā paviāniem purnu. Vaigi ieliekti, deguns uzrauts uz augšu, nāsis atveras uz augšu un nedaudz sānos.
ģints	<i>Lophocebus</i>	Cekulmangabeji	Хохлатые мангобеи	Crested mangabey	Ļoti līdzīgi mangabejiem, bet uz galvas ir dažādi cekulveida matu rotājumi. Vidēji lieli pērtiķi, ķermeņa garums 50–60 cm, astes garums 75–95 cm. Parasti uzturas kokos augstumā līdz 30 m.

suga	- <i>albigena</i>	baltcekula mangabejs	гривастый мангобей или серощёкий мангобей	White-cheeked mangabey	Pelēcīgas krāsas vaigubārda aizsedz ausis, vaigi pelēcīgi. Ķermenis tumši brūns. Cekuls balts vai gaišas krēmkrāsas. Augšējais acu plakstiņš melns. Klusi dzīvnieki, reti var dzirdēt viņu skaņas. Sastopami Centrālajā Afrikā no austrumu līdz rietumu krastam. A. Brēms nosauca šo pasugu angļu-īru fiziķa Džona Džonstona Stonija (<i>George Johnstone Stoney</i>) vārdā.
	- <i>aterrimus</i>	melncekula mangabejs	чёрный мангобей или чёрный бородатый мангобей	Black mangabey	Tumšākais mangabejs, ar garāku bārdu un izteiktu melnu matu seksti. Garas bārdas dēļ to bieži sauc par bārdaino mangobeju. Uz melna purna izceļas gaiši pelēkas ūsas. Mazuļi ir tumšāki nekā pieaugušie indivīdi. No kokiem nokāpj reti. Sastopams Kongo un Angolas sausajos mežos. Daži zinātnieki izdala divas pasugas pēc izplatības.
	<i>a. johnstoni</i>	Džonstona baltcekula mangabejs	гривастый мангобей Джонстона	Johnston's white-cheeked mangabey	

ģints	<i>Cercocebus</i>	Mangabeji	Мангобей	White-eyelid mangabeys	<p>Ģintī apvienotas mērkaķu, makaku un pat paviānu anatomiskās pazīmes.</p> <p>Vidēja lieluma (44–58 cm), ar garu asti, nedaudz izstieptu seju un nelieliem uzacu valnīšiem.</p> <p>„Cepurīte” uz galvas parasti ir citas krāsas, kas krasi atšķiras no kažoka krāsas. Augšējais acu plakstiņš spilgti balts. Lielas sēžas tulzņas, īpaši mātītēm meklēšanās laikā.</p>
sugas	- <i>agilis</i>	Žiglais mangabejs	проворный мангобей	Agile mangabey	<p>Ātrākais, kustīgākais mangabejs. Bieži tiek uzskatīts par Tanas mangabeja pasugu.</p> <p>Tēviņu ķermeņa garums ir 51–65 cm, tie ir nedaudz lielāki par cekulmangobejiem.</p> <p>Sastopams purvu Centrālās Āfrikas mežos.</p>
	- <i>galeritus</i>	Tanas mangabejs	танский мангобей или речной мангобей	Tana River mangabey	<p>Sekstes veida cekuls ir lielāks nekā melnajam mangabejam. Kažoks ir tumši pelēcīgi brūns ar dzeltenīgi zeltainiem plankumiem vai zeltaini brūns ar melniem plankumiem. Astei ir nelielas tvērējspējas. Bieži kāpj kokos, tomēr lielāku dienas laiku pavada uz zemes, kokos atpūšas un guļ.</p> <p>Sastopams pie Tanas upes Kenijā. Sastopams Centrālajā Tanzānijā, pārsvarā – kalnu rajonos.</p> <p>Nosaukts pēc Tanas upes Sandže (<i>Sanje</i>) ūdenskrituma.</p>
	<i>g. sanjei</i>	Sandžes Tanas mangabejs	мангобей Санье	Sanje mangabey	

	- <i>torquatus</i> <i>t. atys</i>	apkakles mangabejs dūmakainais apkakles mangabejs	беловоротничковый мангобей дымчатый мангобей	White-collared mangabey Sooty mangabey	Tumši pelēks vai pelēcīgi brūns, ar gaišāku vēderu, bet tumšākām ekstremitātēm. Uz galvas var būt olīvkrašas, tumši brūns vai sarkanīgi brūns plankums ar melnu vai šauru, baltu josliņu. Aizmugurē tā pāriet skausta plankumā un turpinās līdz astei kā melna līnija. Vienīgais mangabejs ar krēpēm, kas atgādina paviānu mantiju. No mangobejiem pazīstāmākā un labāk izpētītā pasuga.
ģints	<i>Cercopithecus</i>	Mērkaķi	Мартышки	Guenons	Lielākā ģints primātu kārtā. Dažādās klasifikācijās sugu skaits variē no 20 līdz 23 un pat vairāk. Vecās Pasaules sīkākie un primitīvākie pērtiķi. Ir vaigu maisi, biezs apmatojums, gara aste. Pēdas īkšķis ir izteikti atstatus no pārējiem pirkstiem. Pārsvarā mīt mežos, bet ļoti bieži sastopāmi arī cilvēku tuvumā. Sastopami visā Āfrikā.
sugas	- <i>albobularis</i>	Saiksa mērkaķis	мартышка Сикса	Sykes' monkey	Nosaukts angļu pētnieka Pola Saiksa (<i>Paul Sykes</i>) vārdā. Sastopams Kenijā.
	- <i>ascanius</i> <i>a. schmidti</i>	rudastes mērkaķis Šmita rudastes mērkaķis	краснохвостая мартышка краснохвостая мартышка Шмидта	Redtail monkey Spot-nosed guenon	Gandrīz melns kažoks. Seja melna, uz deguna balts plankums, balti vaigi. Ap acīm zila āda. Aste sarkanīgi brūna. Nosaukts dāņu biologa Šmita (<i>Johannes Schmidt</i>) vārdā.

	- <i>campbelli</i>	Kempbela mērkaķis	мартышка Кэмпбелла	Campbell's monkey	Nosaukts Anglijas armijas majora, vairāku ekspedīciju vadītāja Kempbela (<i>Campbell</i>) vārdā. Kopš 2005. gada šo pasugu daži zinātnieki izdala kā patstāvīgu sugu.
	<i>c. lowei</i>	Lova mērkaķis	мартышка Лоуи	Lowe's monkey	Nosaukts Britu muzeja profesionālā kolekciju vācēja V. Lova (<i>Willoughby Lowe</i>) vārdā. Mīt mežu rajonā uz Ganas un Kotdivuāras robežas Rietumāfrikā.
	- <i>cephus</i>	ūsainais mērkaķis	усатая мартышка или голуболицая мартышка	Moustached guenon	Seja gaiši zila, ap degunu un muti – sarkanīga, ar zilām svītrām uz lūpām. Balts plankums uz augšlūpas. Kažoks olīvzaļš, ķermeņa apakšdaļa un ekstremitāšu iekšējā virsma pelēcīgi zilgana. Aste – rūsgani sarkanīga.
	<i>c. ngottoensis</i>	Ngoto ūsainais mērkaķis	нготоская мартышка	Ngotto guenon	Nosaukts pēc Ngoto (<i>Ngoto</i>) pilsētas un administratīvā rajona, kas atrodas Centrālāfrikas Republikas dienvidos.

	- <i>denti</i>	Denta mērkaķis	мартышка Дента	Dent's monkey	<p>Agrāk skaitījās pie Volfa mērkaķu sugas. Atsevišķā sugā izdalīta 2001. gadā.</p> <p>Uz muguras kažoks tumšā dzintara krāsā, vēders gaišs. Seja kaila, pelēcīgi zilgana, ar baltām uzacīm, virs tām – melna svītra. Uz ausīm gari gaiši mati. Tēviņi un mātītes neatšķiras pēc kažoka krāsas.</p> <p>Sastopami mitrajos mežos netālu no upēm, dažreiz sastopami kalnos līdz 1400 m v.j.l.</p>
	- <i>diana</i>	Diānas mērkaķis	мартышка диана	Diana monkey	<p>Viens no skaistākiem mērkaķiem. No kakla uz krūtīm stiežas liels balts trīsstūris, mugura sarkanīgi brūna, kājas no iekšpuses oranžas, seja melna ar baltiem vaigiem un bārdu. Plata balta svītra uz pieres. Ķermeņa garums 40–55 cm, aste – līdz 70 cm.</p> <p>Neliels areāls, suga skaitās apdaudētā. Mīt lietus mežos Āfrikas rietumos.</p> <p>Nosaukts dievietes Diānas vārdā.</p>
	<i>d. roloway</i>	garbārdainais Diānas mērkaķis	мартышка диана роловейская или мартышка роловейская	Roloway monkey	<p>Gaišākā ķermeņa krāsa. Gara gaiša bārda. Medību objekts. Ļoti reta suga. Mīt mežos Ganas un Kotdivuāras austrumos.</p>

	- <i>dryas</i> <i>d. solongo</i>	driādu mērkaķis solongo mērkaķis	дриасова мартышка салонгойская мартышка	Dryas monkey Zaire Diana monkey	Nosaukts koku nimfu driādu vārdā. Sastopams Kongo. Nosaukts pēc solongo tautu grupas Zairā. Daži uzskata, ka tā ir Diānas mērkaķa bērnišķīgā forma.
	- <i>erythrogaster</i> <i>e. pococki</i>	sarkanvēdera mērkaķis Nigērijas sarkanvēdera mērkaķis	краснобрюхая мартышка нигерийская краснобрюхая мартышка	Red-bellied guenon Nigerian Red- bellied guenon	Ļoti līdzīgs baltdeguna mērkaķim, bet ar koši rudu vēderu un vēl garāku asti. Uz tumšas galvas labi izceļas balta bārda un vaigubārda. Mātītēm vēders nav tik košs. Šos dzīvniekus medī skaistā kažoka dēļ. Apdraudēta suga. Sastopami Beninā, Negērijā, Togo. Sastopams Nigērijas dienvidrietumos.
	- <i>erythrotis</i>	rudausu mērkaķis	красноухая мартышка	Red monkey or Russet-eared monkey	Viens no mazākiem mērkaķiem. Uz deguna un ap degunu – košs sarkanīgi rūsgans plankums, ausis ar spilgti rūsganiem matiem gar malām, gara sarkanīgi rūsgana aste. Sastopams Nigērijas dienvidaustrumos un Kamerūna dienvidrietumos.

	- <i>hamlyni</i>	pūčgalvas mērkaķis	Гамлинова совинолиця мартышка	Hamlyn's or Owl- faced monkey	Matu gali pelēcīgi vai pelēcīgi dzeltēni. Uz pieres virs acīm kā kronis izceļas dzeltenīga krēmkrāsas svītra. Deguns izskatās garš, jo pār visu degunu stiepjas gaiša svītra, kas pāriet uz augšlūpu. Galvas apmatojums kopā ar bārdu un vaigubārdu veido tādu kā kapuci, tādēļ mērkaķis izskatās masīvāks nekā īstenībā. Ķermenis – 50–60 cm, aste – 60 cm.
	<i>h. kahuziensis</i>	Kahuzi pūčgalvas mērkaķis	кахузская гамлинова мартышка	Kahuzi owl- faced monkey	Pasuga nosaukta pēc Kahuzi nacionālā parka Kongo.
	- <i>l'hoesti</i>	bārdainais mērkaķis	бородатая мартышка	L'Hoest's monkey	Blīvā baltā vai pelēcīgi baltā bārda kontrastē ar tumši pelēko vai gandrīz melno kažoku. Sastopama Zaīrā un Kamerūnā kalnu rajonos 1500–2000 m v.j.l., ļoti reti – zemāk, tāpēc vairākos avotos to sauc par kalnu mērkaķi.

	- <i>lomamiensis</i>	Lomami mērkaķis ¹⁴ jeb lesula	лесула или ломамыйская мартышка	lesula	<p>Suga atklāta 2007. gadā, aprakstīta 2012. gadā, kaut vietējiem iedzīvotājiem tā bija zināma jau sen ar nosaukumu <i>lesula</i>.</p> <p>Pieaugušo tēviņu ķermeņa garums 47–65 cm, svars 4–7 kg, māītes – mazākas.</p> <p>Augēdāji. Uzturas un barojas pārsvarā uz zemes.</p> <p>Dzīvo nelielās grupās (2–5 īpatņi). Mīt Kongo tropiskajos mežos.</p> <p>Latiniskais nosaukums – pēc Lomami (<i>Lomami</i>) upes Kongo.</p> <p>Regulāri medī gaļai, tāpēc šo dzīvnieku eksistēšana ir apdraudēta.</p> <p>Tuvākā suga – pūčgalvas mērkaķis <i>Cercopithecus hamlyni</i>, kuras ārējās pazīmes ir ļoti līdzīgas, tomēr ģenētiskie pētījumi, kā arī uzvedības un vokalizācijas pētījumi pierādīja, ka tā ir atsevišķa suga.</p>
--	----------------------	---	---------------------------------------	--------	---

	- <i>mitis</i>	diadēmas mērkaķis	голубая мартышка или коронованная мартышка	Diademed monkey, Blue monkey or Samango monkey	Mati uz galvas sacēlušies stāvus kā kronis. Kažoka krāsa ir no tumši pelēcīgi brūnas līdz zilgani pelēkai, bet uz muguras tā daļēji var būt sarkanīgi brūna vai zaļganīga. Raksturīgas baltas svītras uz pieres virs acīm. Tēviņiem ir vaigubārda un palieli ilķņi. Uzturas ūdenstilpņu tuvumā mūžamežos un bambusa audzēs Centrālajā un Austrumāfrikā. Nosaukts angļu pētnieka Kolba (<i>Kolb</i>) vārdā. Sastopams Kenijas kalnu rajonos.
	<i>m. kolbi</i>	Kolba diadēmas mērkaķis	голубая мартышка Колба	Kolbi blue monkey or Kolb's white-collared monkey	
	<i>m. maesi</i>	Meisijas diadēmas mērkaķis	голубая мартышка Мейси	Lake Ki blue Monkey	Iespējams, nosaukts populārā Francijā meitenes vārdā <i>Maesi</i> . Sastopams Kivu ezera tuvumā, kas ir viens no lielākiem Āfrikas ezeriem, atrodas starp Kongo un Ruandu.
	<i>m. kandti</i>	zeltainais diadēmas mērkaķis	золотистая мартышка	Golden guenon	
	- <i>mona</i>	monas mērkaķis	мартышка мона	Mona monkey	Kažoks raibs, pie astes saknes izdalās balts plankums. Tumša svītra stiepjas no acīm līdz ausīm, arī rokas ir tumšas. Sastopams pārsvarā Rietumāfrikā.

	- <i>neglectus</i>	Brazā mērkaķis	мартышка Бразза	De Brazza's monkey	<p>Oranžs kronis apkārt pierai, balts deguns un mutes zona, galva – gaiši brūngani pelēcīga, ar izteikti baltu bārdu un kastaņbrūnu pūsmēness plankumu uz pieres. Mugura zaļgana.</p> <p>Tēviņi gandrīz divreiz lielāki nekā mātītes.</p> <p>Labi peld.</p> <p>Ja mērkaķis sastingst uz vietas, to gandrīz nav iespējams pamanīt. Ar šo īpašību saistīts latīniskais nosaukums, tas nozīmē ‘atstāt bez uzmanības’ vai ‘skatīties caur pirkstiem’ – no darbībasvārda <i>neglego</i>.</p> <p>Citās valodās nosaukums dots pētnieka Pjēra Brazā (<i>Pierre Savorgnan de Brazza</i>) vārdā, kas pēc izcelsmes ir itālis, bet strādājis Francijā. Viņa vārdā nosaukta Kongo pilsēta Brazavila. Reti dzīvnieki.</p>
--	--------------------	----------------	-----------------	--------------------	---

	- <i>nictitans</i>	lielais baltdeguna mērkaķis	большая белоногая мартышка	Greater white-nosed guenon	Vidēja lieluma pērtiķis – 50–65 cm ar ļoti garu asti. Ap degunu ir ovāls plankums, bieži pat balts. Parasti kažoks ir ļoti tumšs, bet uz muguras tas laistās no dzeltenīga līdz olīvzaļam. Baltas krūtis, melns vēders, ekstremitātes un aste. Skaļš un sabiedrīks, bet rets dzīvnieks. Šos primātus medī gaļai. Sastopami Rietumāfrikā. Iespējams, nosaukts angļu zoologa Roberta Martina (<i>Robert C. Martin</i>) vārdā.
	<i>n. martini</i>	Martina baltdeguna mērkaķis	белоногая мартышка Мартина	Putty-nosed guenon	
	- <i>petaurista</i>	mazais baltdeguna mērkaķis	малая белоногая мартышка	Lesser white-nosed guenon	Ķermeņa garums – līdz 45 cm, aste – 60 cm. Kažoka krāsa – no pelēcīgi brūnas līdz olīvzaļai, gar ķermeņa sāniem virzienā uz vēderu tā kļūst gaišāka, ekstremitātes gandrīz baltas. Baltas krūtis, bārda un balti mati ap ausīm. Tumša seja ar baltu plankumu ap degunu. Sastopami Rietumāfrikā mitrajos mežos un galerijas mežos gar upēm.
	- <i>pogonias</i>	sekulainais mērkaķis	чубатая мартышка или хохлатая мартышка	Crowned monkey	No ārējiem acu kaktiņiem stiepjas divas melnas svītras, kas uz pieres virs acīm veido lokus. Sastopams Kamerūnā un Bioko (Fernando Po) salā, ko atklāja portugālis Fernando Po.

	- <i>preussi</i>	Preisa mērkaķis	мартышка Преуса	Preuss's monkey	Tumši pelēks kažoks, zods balts. Mīt kalnu mežos līdz 2500 m v.j.l. Sastopams Kamerūnas rietumos un Nigērijas austrumos. Nosaukums dots 1898. gadā Vācijā, iespējams, pēc uzvārda <i>Prouß</i> vai par godu Prūsijai. Nosaukts pēc Bioko salas un provinces Ekvatoriālajā Gvinejā.
	<i>p. insularis</i>	Bioko mērkaķis	биокская мартышка Прейса	Bioko Preuss's monkey	
	- <i>sclateri</i>	Skleitera mērkaķis	мартышка Склейтера	Sclater's monkey	Kažoks uz muguras ir brūngans, uz vēdera – pelēcīgs. Apakšējo ekstremitāšu iekšējā virsma oranža. Seja virs deguna tumša, uz pieres kuplāki dzeltenīgi mati pusapļa formā, uz vaigiem arī nedaudz garāki mati, galos dzeltenīgi. Uz deguna, ap degunu un muti – liels gaišs plankums. Ap acīm – kanēļa krāsas plankumi, labi pamanāmi, kad dzīvnieki ir nikni. Gaišas ausu malas. Sastopams Nigērijā Nigēras upes krastos un deltā, grūti pieejamos purvu un piekrastes mežos. Atklāts 1988. g. Nosaukts amerikāņu zoologa Fīlipa Skleitera (<i>Philip Lutley Sclater</i>) vārdā.

	- <i>solatus</i>	saulastes mērkāķis	солнцехвостая мартышка	Sun-tailed monkey	<p>Ķermeņa garums – līdz 70 cm tēviņiem, mātītes nedaudz mazākas. Tumši pelēks kažoks ar izplūdušu baltu plankumu krūts augšdaļā zem kakla. Dzeltena „saulīte” ap astes sakni.</p> <p>Suga aprakstīta tikai 1986. gadā. Šīs sugas pārstāvji sastopami tikai Gabonā.</p>
	- <i>talapoin</i>	pundurmērkāķis jeb talapoins	карликовая мартышка талапойн	Talapoin monkey	<p>Vairākās klasifikācijās šo sugu izdala atsevišķā ģintī.</p> <p>Sinonīms - <i>Miopithecus talapoin</i>.</p>
	- <i>wolfi</i>	Volfa mērkāķis	мартышка мона Вольфа	Wolf's monkey	<p>Kažoks uz muguras tumši pelēks ar rūsganu toni sānos, vēders dzeltens ar baltu, apakšējās ekstremitātes – sarkanīgi brūnas. Ausis var būt gan baltas, gan rūsganas. Tumša piere un gaiša sejas vidējā daļa.</p> <p>Tēviņi gandrīz divreiz lielāki nekā mātītes.</p> <p>Nosaukts Ludviga Volfa vārdā, kurš 1891. gadā noķēra šo mērkāķi Drēzdenes zoodārzam.</p>

ģints	<i>Miopithecus</i>	Pundurmērkaķi	Миопитеки	Talapoin	
					Bieži šīs ģints sugas pievieno mērkaķu ģintij. Ķermeņa garums ir tikai 35–37 cm, astes – 36–38 cm. Nedaudz atgādina Amerikas saimiru.
sugas	- <i>ougouensis</i>	Gabonas pundurmērkaķis	габонский талапойн		Ausis un āda ap acīm ļoti gaiša. Sastopams mitrajos mežos Gabonā, Kamerūna centrālajā un dienvidu daļā, Ekvatoriālā Gvinejā un Kongo dienvidos.
	- <i>talapoin</i>	pundurmērkaķis jeb talapoins	карликовая мартышка талапойн	Southern talapoin	Zaļganā kažoka krāsa uz vēdera pāriet gaišākā, bet vaigubārda – balta vai dzeltena. Ap lielajām acīm gaiši oranži plankumi, astes gals – melns. Gudrākais mērkaķis. Tam ir bagāta mīmika, žesti, pozas, daudzveidīga vokalizācija. Labi peld un labi redz zem ūdens. Sastopams Angolā, Zaīrā, Kamerunā līdz Kongo rietumiem. Sinonīms – <i>Cercopithecus talapoin</i>

ģints	<i>Chlorocebus</i>	Zaļie mērkaķi	Зелёные мартышки	Vervet monkeys	Vairākās citās sistemātikās nav izdalīta ģints <i>Chlorocebus</i> , bet šīs sugas ierindotas <i>Cercopithecus</i> ģintī. Par zaļajiem šos mērkaķus sauc tāpēc, ka viņu kažoks ir izteikti zaļgans ar pelēcīgu vēderu, bet uz galvas koši zaļa “cepurīte”. Ekstremitātes bieži ir tumšākas, seja var būt gan diezgan tumša, gan gaiša, gan brūna.
sugas	- <i>aethiops</i> <i>a.djamdjia-mensis</i> <i>a.helvescens</i> <i>a.rufoviridis</i>	zaļais mērkaķis jeb Etiopijas mērkaķis sudrabaini zaļais mērkaķis Helvēcija zaļais mērkaķis tumšais Etiopijas mērkaķis	зелёная мартышка гривет или эфиопская мартышка серебряная мартышка, или горнобейльская мартышка, или джам-джам мартышка Гельвеция чёрная верветка	Vervet or Grivet monkey Djamdjiana monkey Black vervet	Tumšākais no zaļajiem mērkaķiem. Sastopams Ugandas rietumos. Nosaukts filozofa Kloda Adriāna Helvēcija (<i>Claude Adriene Helvetius</i>) vārdā.
	- <i>pygerythrus</i> <i>p. cynosurus</i>	sarkandibena mērkaķis Angolas sarkandibena mērkaķis	верветка или краснозадая мартышка ангольская краснозадая мартышка	Red-rumped monkey Angolan red-rumped monkey	Kažoks pelēcīgi zilgans, purniņš melns ar baltiem garākiem matiem apkārt. Sastopami plašā teritorijā Dienvid- un Austrumāfrikā.

	- <i>sabaeus</i>	baltkrūšu mērkaķis	зелёная мартышка или гриветка	Green monkey	Apmatojums ap seju un uz krūtīm diezgan kupls un gaišs. Šie mērkaķi sastopami atklātās vietās, galvenokārt netālu no ūdens avotiem. Izplatīti plašā teritorijā Rietumāfrikā.
	- <i>tantalus</i>	savannas zaļais mērkaķis	танталусская мартышка	Savanna vervet	Sākumā šie mērkaķi bija aprakstīti baltkrūšu mērkaķu sugas sastāvā. Ķermena apmatojums zaļgani brūns, īss, garāki un gaišāki mati ir tikai virs pieres un ap ausīm kā vainags. Seja, plaukstas un pēdas melnas. Sastopami galvenokārt savannā, bet arī atklātos mežos un kalnu pļavās.
ģints	<i>Allenopithecus</i>	Alena mērkaķi	Алленовы мартышки	Allenopithecus	Mašīvas miesasbūves mērkaķi ar īsām spēcīgām ekstremitātēm. Ķermeņa garums 45–50 cm un tikpat gara aste. Maz zināmi pērtiķi. Nosaukti pēc Alena purva Kongo upes baseinā.
sugas	- <i>nigroviridis</i>	Alena mērkaķis	Алленова мартышка	Allen's swamp monkey	Kažoks gandrīz pilnīgi melns ar dzeltenām svītrām, balta vēdera augšdaļa un kakls līdz apakšzoklim. Sēžas tulznas ir diezgan lielas.
ģints	<i>Erythrocebus</i>	Huzārpērtiķi	Красные мартышки или патас, или гусары	Patas monkeys	Radniecīgi mērkaķiem, tomēr pastāv vairākas bioķīmiskas, ģenētiskas, anatomiskas un ekoloģiskas atšķirības.

sugas	- <i>patas</i> <i>p. pyrrhonotus</i>	huzārpērtiķis ugunīgais huzārpērtiķis	красная мартышка, мартышка-гусар, или патас огненная патас или огненно- красная мартышка	Patas monkey Nisnas Patas monkey	Ķermenis – 58–75 cm, ar tikpat garu asti. Lieli ilkņi, galvaskausa paura daļa izstiepta. Kažoks sarkanīgi ruds, vēders baltāks. Garas ūsas un vaigu matu pušķi ļoti gaiši, bet virs acīm – melna svītra līdz ausīm. Var skriet ar ātrumu 55 km/st. Trauksmes gadījumā var celties uz pakaļkājām, atbalstoties uz astes.
apakš- dzimta	Colobinae	Kolobi jeb lapēdājpērtiķi	Колобусовые	Leaf monkeys	Apakšdzimta apvieno Āfrikas kolobus, Āzijas langurus un gardeguna pērtiķus. Īkšķis nav attīstīts (grieķu val. <i>colobus</i> – sakropļots). Nav vaigu maisu. Visi ir augēdāji. Īpaši garais zarnu trakts palielina barības vielu uzsūkšanos – tas ir pielāgojums šķiedrainai barībai ar nelielu proteīnu daudzumu. Īpašas baktērijas un enzīmi palīdz izmantot augu šķiedrvielas.
ģints	<i>Presbytis</i>	Languri	Лангуры	Crested leaf monkeys	Hindi valodā <i>lungoor</i> nozīmē “garastes”. Vidēja lieluma slaidi pērtiķi ar garām ekstremitātēm. Rokas ir īsākas nekā kājas, ar maziem īkšķiem, pēdas izstieptas. Sejas, plaukstas un pēdas tumšā krāsā, bieži bez apmatojuma. Galva ieapaļa, seja diezgan plata, ar samēra plakanu degunu. Ir kakla maiss skaņu pastiprināšanai.

sugas	- <i>comata</i>	Zunda langurs	яванский лангур или сероватый лангур	Sunda monkeys or Banded leaf monkeys	Kažoks var būt no tumši pelēka līdz gandrīz baltam. Sastopams tikai Javas salā.
	- <i>frontata</i>	baltpieres langurs	белолобый лангур	White-fronted leaf monkeys	Vietējais nosaukums – <i>lutong</i> . Pelēcīgi brūnā mugura kontrastē ar balto kažoku no zoda līdz astei, kājas ir melnas. No diviem baltiem matu kušķiem ar vertikālām melnām svītrām virs pieres veidojas stingri cekuli, kas kontrastē ar tumši pelēko vai melno seju. Kailā āda uz pieres ļoti gaiša.
	- <i>fredericae</i>	Javas langurs	лангур Фредерика или тёмный яванский лангур	Javan Fuscous langur	
	- <i>hosei</i> <i>h. canicrus</i>	pelēkais langurs Millera pelēkais langurs	серый лангур серый лангур Миллера	Grizzled leaf monkeys Miller's grizzled langur	Pelēks kažoks, seja sārta ar melnām svītrām uz vaigiem. Nosaukums par godu angļu zoologam un etnologam Č. Houzam (<i>Charles Hose</i>). Sastopami Indonēzijas salās, galvenokārt, Kalimantānā (Borneo).
	- <i>melalophus</i> <i>m. femoralis</i>	melncekula jeb Sumatras langurs svītrainais melncekula langurs	чёрноохлый лангур или суматранский лангур полосатый чёрноохлый лангур	Mitered leaf monkeys Raffles' banded langur	Melni vai sarkanīgi brūni, tumša svītra ir tikai pār muguru. Tumši riņķi ap acīm un tumšo matu cekuls. Mazuļi – balti, ar melnu svītru gar muguru. Ekstremitātes pielagotas kāpelēšanai kokos, bet īkšķis rudimentārs. Daži zinātnieki izdala 4 pasugas.

	- <i>potenzani</i>	Mentavai salu langurs	ментавайский лангур	Mentawai Island leaf monkeys	Neliels cekuls uz galvas. Izdala divas formas, iespējams, pasugas, kas atšķiras pēc kažoka krāsas. Nosaukts pēc Mentavai salas (<i>Mentawai</i>) Indonēzijā. Tā ir vienīgā vieta, kur šie pērtiķi ir sastopami.
	- <i>rubicunda</i>	kastaņbrūnais langurs	красный лангур	Maroon leaf monkeys or Red leaf monkey	Pieaugušiem dzīvniekiem krāsa variē no sarkanīgi brūnas līdz izteikti sarkanai ar baltu nokrāsu. Seja ir tumši pelēka, no galvas krīt garas krēpes. Mazuļi piedzimst balti.
	- <i>senex (vetulus)</i>	purpursejas langurs jeb baltbārdas langurs	пурпурнолицый лангур	Purple-faced leaf monkeys	Vietējais nosaukums - <i>wandhura</i> . Kažoks melns vai pelēks, vaigu krāsa variē no sudrabaini pelēkas līdz tumši brūnai un pat pelēcīgi melnai. Uz galvas tumši brūnu matu “cepurīte”. Plata balta bārda kontrastē ar tumšo seju. Bieži tiek iekļauti <i>Trachypitecus</i> ģintī.
	- <i>thomasi</i>	Tomasa langurs jeb melnais langurs	лангур Томаса	Ebony leaf monkeys	Balta svītra uz kakla kontrastē ar melno ķermeņa kažoku. Vēl divas baltas svītras sākas galvas augšdaļā, gar galvas sāniem iet uz leju un ap acīm saplūst V-veida zīmējumā. Ap acīm – purpursudrabaini gredzeni, caur tiem vīd sārta sejas āda. Ļoti neliels areāls Sumatras ziemeļos.

ģints	<i>Trachypithecus</i>	Cekullanguri	Хохлатые лангуры	Dusky leaf monkeys	Kopēja pazīme ir matu cekuls uz galvas. Sastopami Bangladešā, Nepālā, Butānā, Indijā, Ķīnā un Mjamnā.
sugas	- <i>auratus</i>	Javas cekullangurs	яванский лангур	Ebony leaf monkey or Javan langur	Uz muguras kažoks – melns, uz vēdera un ekstremitātēm – brūns. Mazuļi piedzimst oranži. Mīt gan slapjos mežos, gan jūras piekrastē un kalnos līdz 3500 m v.j.l.
	- <i>cristatus</i>	sudrabainais cekullangurs	серебристый лангур	Silvered leaf monkey	Sudrabaini mati ieskauj seju. Kažoka krāsa mainās no pelēkas līdz tumši brūnai. Matu galos parādās sudrabains tonis. Ap seju - sudrabaina vaigubārda. Iespējams, ka <i>cristatus</i> un <i>villosus</i> ir sinonīmi.
	- <i>francoisi</i>	Fransuā cekullangurs	Лангур Франсуа	Francois's monkey	Melns, uz pieres vai galvas - no gaiši zeltaini līdz dzeltenī plankumi, kas variē pēc lieluma un formas. Nosaukums pēc franču vārda Fransuā (<i>Francois</i>).
	<i>f. delacouri</i>	baltdibena Fransuā cekullangurs	белозадый лангур Франсуа	White-rumped black langur	
	<i>f. leucocephalus</i>	baltgalvas Fransuā cekullangurs	белоголовый лангур Франсуа	White-headed black langur	Balta galva, pleci un pēdas. Cekuls kā 2 kumšķi. Baltas svītras no mutes kaktiņiem līdz ausīm.
	<i>f. poliocephalus</i>	Tonkinas Fransuā cekullangurs	тонкинский лангур Франсуа	Tonkin hooded black langur	
	- <i>geei</i>	zeltainais cekullangurs	золотистый лангур	Golden leaf monkey	

	- <i>johnii</i>	Nilgiri cekullangurs	нилгирийский лангур	Nilgiri langur	Piedzimst melns. Augot parādās gari, brūni mati uz galvas, un vaigubārda no gaišākiem matiem ap visu galvu kā vainadziņš. Pie astes veidojas pelēki plankumi. Nosaukts pēc Nilgiri kalna Indijā.
	- <i>laotum</i>	Laotas cekullangurs	лаотийский лангур	White-browed black langur	Laota – pilsēta un reģions Laosā.
	- <i>obscurus</i>	brīļainais cekullangurs	дымчатый лангур или очковый лангур	Dusky leaf monkey	Uz zilganās sejas ap acīm un muti ir balti plankumi, kas veido ļoti īpatnēju sejas zīmējumu - masku.
	- <i>phayrei</i>	Fēra cekullangurs	Лангур Фейра	Phayre's leaf monkey	Ap acīm – balti vai miesas krāsas riņķi. Nosaukts angļu virsnieka Indijā Artūra Fēra (<i>Arthur Purves Phayre</i>) vārdā.
	- <i>pileatus</i>	cepurainais cekullangurs	хохлатый лангур	Capped leaf monkey	No visām cekullanguru sugām vislabāk izteiktais cekuls, kas veido labi pamanāmu cepurīti.
	- <i>villosus</i>	sudrabainais cekullangurs	серебристый лангур	Silver langur	Iespējams, ka <i>cristatus</i> un <i>villosus</i> ir sinonīmi.
ģints	<i>Semnopithecus</i>	Svētie languri	Святые лангуры или Гульманы или Серые лангуры	Sacred langur	Par svētiem tiek uzskatīti tāpēc, ka bieži uzturas tempļos. Senās Indijas rakstos pērtiķu dievs Hanumans langura izskatā bija gudrības mācītājs un lauku dzīves aizbildnis.
suga	- <i>entellus</i>	svētais langurs jeb hanumans	лангур хануман, гульман или североравнинный серый лангур	Hanuman or Entellus monkey	Visizplatītākā languru suga. Ķermeņa garums – 45–60 cm, astes – līdz 70 cm. Gandrīz viss ķermenis ir dzeltenīgi pelēks, bet rokas – melnas. No uzacu izciļņiem gari mati aug uz priekšu.
	<i>e. thersites</i>	dienvidu svētais langurs	южный серый лангур	Southern gray langur	

ģints	<i>Pygathrix</i>	Slaidlanguri	Тонкотелы	Douc langurs	Smalkas, slaidas uzbūves pērtiķi ar garu asti. Parasti seja ir gaišāka nekā pārējais ķermenis, bet pēdas un plaukstas – tumšākas. Sastopami Dienvidaustrumu Āzijā.
sugas	- <i>nemaus</i> <i>n. cinerea</i> <i>n. nigripes</i>	Nemejas slaidlangurs pelēkkāju Nemejas slaidlangurs melnkāju Nemejas slaidlangurs	немейский тонкотел серобедрый немейский тонкотел чёрнобедрый немейский тонкотел	Douc langur Gray-shanked douc langur Black-shanked douc langur	Iespējams, nosaukums dots pēc mitoloģijas personāža Nemejas lauvas vārda. Daudz citu nosaukumu – apģērbtais pērtiķis, pērtiķis kleitā un pat hercogs, jo pērtiķa kažoks ir ļoti krāšņs. Muguru un krūtis klāj pelēcīgi olīvzaļa zīdaina vilna, bet kājas no ceļiem līdz pēdām ir sarkanīgas ar melniem vai tumši bordo “cimdiņiem” un “zeķītēm”, ap kaklu – sarkanas “krelles”, pie astes – balts plankums. Sejiņa gaiša, dzeltenīga vai zilgana ar baltu bārdu un vaigubārdu, uz galvas melna “cepurīte”, acu plakstiņi gaiši zili. Sastopams Vjetnamā un Laosā. Ļoti apdraudētā suga.

ġints	<i>Rhinopithecus</i>	Strupdegunpērtiķi jeb rinopiteki	Ринопитеки	Rhinopithecus	Līdzīgi gan slaidajiem languriem, gan gardeguna pērtiķiem, tikai ar uzrautu degunu, kas izskatās kā apcirts, nāsis pavēras uz augšu. Spēcīgi žokļi, plata galvaskausa augšējā daļa, lieli acu dobumi, nelielas tumšas sēžas tulznas. Parasti vilna ir diezgan gara, bieza, nedaudz sprogaina, ekstremitāšu iekšējā virsma – gaiša.
sugas	- <i>avunculus</i>	Tonkinas strupdegunpērtiķis	тонкинский тонкотел или тонкинский курносый лангур	Tonkin snub-nosed monkey	Mazākais strupdegunpērtiķis – 55–62 cm, bet ar ļoti garu asti – 14–148 cm. Pirksti gari un slaidi kā languriem. Vilna ir ļoti īsa, tumša, vēders gaišs, aste melna ar dzeltenām sprogām un baltu galu. Tēviņiem astes mati sadalīti ar celiņu. Pakausis pelnu krāsā ar melnu 'kroni', seja ir bāli zilgana, ar svītru pār degunu un augšlūpu. Sastopams Ziemeļvietnamas tropu mežos.
	- <i>bieti</i>	melnais strupdegunpērtiķis	чёрный тонкотел	Black snub-nosed monkey	Melns kažoks, mazuļi piedzims balti. Maz izpētītā suga, ir uz izmiršanas robežas. Nosaukts franču misionāra Fēliksa Bjē (<i>Félix Biet</i>) vārdā.

	- <i>brelichi</i>	Breliča strupdegunpērtiķis jeb pelēkais strupdegunpērtiķis	Брелический тонкотел	Brelich's snub-nosed monkey	Vilna nedaudz īsāka, aste bez otiņas galā, pārsvarā melna. Daži uzskata par Rokselānas strupdegunpērtiķa pasugu. Nosaukts kolekcionāra Henrija Breliča (<i>Henry Brelich</i>) vārdā.
	- <i>roxellanae</i>	Rokselanas strupdegunpērtiķis	Рокселланов тонкотел или ринопитек	Golden snub-nosed monkey	Diezgan lieli pērtiķi – 68–76 cm, ar īsiem pirkstiem. Tumši pelēks vai pelēcīgi brūns ar dzeltenām sprogām, vilnas garums – līdz 10 cm. Aste nedaudz īsāka nekā ķermenis, ar otiņu astes galā. Pakausis gaiši pelēks ar nelielu tumšu kroni. Ap acīm un degunu ir apmatojums. Nosaukts 16. gs. Otomānu impērijas sultāna Suleimana sievas Rokselanas vārdā.

	- <i>strykeri</i>	Straikera strupdegunpērtiķis ¹⁰	Бирманская курносыя обезьяна	Strykers's rhinopithecus	Mjanmas zinātnieki atklājuši šo sugu 2010. g. Pamanāmākās pazīmes ir augšup uzrauts deguns un izteismīgas lūpas, kuru dēļ vietējie iedzīvotāji to sauc par "mey nwoah", kas nozīmē "pērtiķis ar ačgārnu seju". Deguns ir tik ļoti uzrauts uz augšu, ka, pēc vietējo iedzīvotāju stāstiem, pērtiķi šķauda lietainā laikā, jo lietus ūdens tek degunā. Melns apmatojums, bet zods un ausu gali – balti. Ļoti gara aste. Īpatņu skaits varētu būt ap 260–300, kas sugas stāvokli raksturo kā bīstami apdraudētu. Areāls neliels – 270 km ² pie Mau upes Kačinas pavalstī Mjamnas ziemeļos. Nosaukums – par godu Džonam Straikeram – <i>Arcus Foundation</i> dibinātājam un prezidentam, kas finansēja pētījumus.
ģints	<i>Nasalis</i>	Gardegunpērtiķi	Носачи	Proboscis monkeys	Pieaugušajiem tēviņiem, sevišķi veciem, izaug garš deguns, kas karājas kā snūķis virs deguna. Iespējams, kalpo kā rezonators. Mātītēm deguns ir tikai nedaudz pagarināts. Sastopams tikai Kalimantanā, parasti jūras krastu vai citu ūdenstilpņu tuvumā.

sugas	- <i>concolor</i>	strupastes gardegunpērtiķis	одноцветная симия	Pig-tailed langur	Astes ir īsas – ap 15 cm, ar ļoti īsu apmatojumu un otiņu astes galā. Kažoka krāsai ir 2 variācijas. Viena – tumši pelēka līdz melnai, ar šauru baltu svītru uz pieres, baltām uzacīm un vaigiem. Otra – gaišāka, zeltaini dzeltēna līdz brūnai ar baltu pieri un gandrīz baltām ekstremitātēm. Mīt mežos ūdens tuvumā, mangrovu purvos un gar upēm. Labi peld, prot nirt. Zināms arī kā Pagai cūkastes pērtiķis – pēc Pagai salas nosaukuma.
	- <i>larvatus</i>	Kalimantānas gardegunpērtiķis	носач обыкновенный или кахау	Proboscis monkey	Ķermeņa un astes garums ir apmēram vienāds, ap 60–75 cm. Mātītes ir gandrīz divas reizes mazākas. Kažoks nav garš, bet ļoti blīvs. Kailo seju ieskauj gari mati, īpaši uz zoda, kas uz kakla un pleciem veido sarkanbrūnu apkakli. Galva un mugura tumšāki, vēders – gaišāks. Lielas sēžas tulznas. Ekstremitātes pelēcīgi sārtās. Aste – krēmkrāsas vai balta, ļoti gaiša. Mazuļi piedzimst ar zilu seju.
ģints	<i>Procolobus</i>	Mazie kolobi	Проколобусы	Procolobus, Red colobus monkeys	Mazākie kolobi, ķermeņa masa 3–4,5 kg. Diezgan smalka, slaida uzbūve.

sugas	- <i>verus</i>	olīvzaļais mazais kolobs	зеленый коlobус или оливковый коlobус	Olive colobus	<p>Ķermeņa garums ap 59 cm un astes – līdz 65 cm. Olīvzaļš kažoks, seja kaila vai gandrīz kaila. Vīrs uzacīm gar pieri – garāku matu „ķemme”.</p> <p>Mazuļus pārnēs turot ar zobiem, kas Vecās pasules pērtiķiem ir vienīgais gadījums.</p> <p>Sastopams Rietumāfrikā.</p>
-------	----------------	--------------------------	---	---------------	--

ģints	<i>Piliocolobus</i>	Sarkanie kolobi	Красные колобусы	Red colobus	<p>Agrāk bija apvienotas ar maziem kolobiem vienā ģintī.</p> <p>Izņemot Zanzibaras kolobu, visas sugas mīt mežos.</p> <p>Nedaudz lielāki par mazajiem kolobiem. Uz galvas – matu kušķīši.</p> <p>Sugas atšķiras pēc sarkanās un melnās krāsas kombinācijas kažokā.</p> <p>Šo pērtiķu skaits visu laiku samazinājies, jo tos medī gaļai.</p> <p>Sastopami Āfrikas rietumos, austrumos un Centrālāfrikā.</p>
sugas	<p>- <i>badius</i></p> <p><i>b.temmincki</i></p> <p><i>b. waldroni</i></p>	<p>rietumu sarkanais kolobs</p> <p>Teminka rietumu sarkanais kolobs</p> <p>Valdronas rietumu sarkanais kolobs</p>	<p>западный красный колобус</p> <p>западный красный колобус Темминка</p> <p>западный красный колобус Вальдрон</p>	<p>red colobus</p> <p>Temminck's red colobus</p> <p>Miss Waldron's red colobus</p>	<p>Angļu valodā bieži saukts par <i>western red colobus</i> un <i>West African red colobus</i>.</p> <p>Nosaukts holandiešu zoologa Konrada Teminka (<i>Coenraad Jacob Temminck</i>) vārdā.</p> <p>Dažreiz nosaukumu raksta nedaudz savādāk: <i>Temmincki red colobus</i>.</p> <p>Nosaukts miss Valdronas (<i>Waldron</i>) vārdā.</p>

	- <i>gordonorum</i>	Udzungvas sarkanais kolobs jeb Gordonu sarkanais kolobs	узунгвайский красный колобус	Uzungwa red colobus	Tēviņu ķermeņa garums – līdz 70 cm, aste – līdz 80 cm, ķermeņa masa – līdz 13 kg. Kažoks melns, vēders balts, uz galvas – koši rudi mati. Sastopams kalnu mežos no 250 līdz 2200 m v.j.l. Nosaukts pēc Udzungvas (<i>Udzungwa</i>) nacionālā parka un kalna Tanzānijā, Āfrikā (raksta gan <i>Udzungwa</i> , gan <i>Uzungwa</i>). Otrs nosaukuma variants – vācu ceļotāju brāļu Gordonu (<i>von Gordon</i>) vārds.
	- <i>kirkii</i>	Kērka sarkanais kolobs jeb Zanzibaras sarkanais kolobs	занзибарский красный колобус	Kirk's colobus	Tumšākais sarkanais kolobs, pleci un ekstremitātes gandrīz melnas, vēders bālgans, arī sejas krāsa ir bālgani sarkana. Matu kušķītīšu nav. Plaukstai nav īkšķa. Tēviņi sver 12 kg un vairāk. Sugas īpašība – garā bērnība. Mātes baro mazuļus ar pienu līdz 4 gadu vecumam. Ungundži (suahili valodā – <i>Unguja</i>) salas endēmiķis. Gandrīz visi šīs sugas pārstāvji uzturas vienīgā nacionālā parka <i>Jozani Chwaka Bay</i> teritorijā Zanzibarā. Nosaukts sera Džona Kērka (<i>John Kirk</i>) vārdā.

	- <i>pennanti</i>	Penanta sarkanais kolobs	Пеннантов красный колобус	Pennant's red colobus	
	<i>p. epieni</i>	Nigēras deltas sarkanais kolobs	красный колобус дельты Нигера	Niger delta red colobus	
	<i>p. preussi</i>	Preisa sarkanais kolobs	красный колобус Преуса	Preuss's red colobus	Iespējams, nosaukums dots pēc uzvārda <i>Prouß</i> vai par godu Prūsijai.
	<i>p. bouvieri</i>	Buvjē sarkanais kolobs	красный колобус Бувье	Bouvier's red colobus	Nosaukts franču entomologa Eižēna Buvjē (<i>Euqene Louis Bouvier</i>) vārdā.
	- <i>rufomitratu</i>	Tanas sarkanais kolobs	танский красный колобус	Tana River red colobus	Nosaukts pēc Tanas upes Āfrikā.
	<i>r. tholloni</i>	Tolona Tanas sarkanais kolobs	танский красный колобус Толлона	Thollon's red colobus	Nosaukts franču pētnieka Tolona (<i>Thollon</i>) vārdā.
ģints	<i>Colobus</i>	Kolobi	Собственно колобусы	Colobus monkeys	Plaukstā nav īkšķu, kas Vecās pasaules primātiem ir unikālā parādība.
sugas	- <i>angolensis</i>	Angolas kolobs	ангольский колобус	Angolan colobus	Nosaukts pēc Angolas valsts.
	<i>a. ruwenzorii</i>	melnbaltais Angolas kolobs	рувензорский чёрно-белый колобус	Rwenzori black-and white colobus	Sastopams <i>Rwenzori</i> nacionālajā parkā Austrumāfrikā.

	- <i>guereza</i>	gvereca jeb Abesīnijas kolobs	гвереча	Guereza or Abyssinian colobus	<i>Guereza</i> – vietējais Etiopijas nosaukums. Spīdīgi melns kažoks ar gariem, baltiem matiem sānos, kas plivinās gaisā kā sniegbalta mantija. Balti mati ieskauj seju, uz galvas veidojot “cepurīti”. Aste ir kupla un balta. Mazuļi piedzimst pilnīgi balti.
	<i>g. caudatus</i>	ziemeļu gvereca	северная гвереча	Northern black colobus	
	<i>g. kikuyuensis</i>	kikuju gvereca	кикуйская гвереча	Kikuyuia black colobus	Nosaukts pēc kikuju (<i>Kikuyuia</i>) ciltis Āfrikā.
	- <i>polycomos</i>	karaliskais kolobs	королевский колобус	King or Western colobus	Kažoks melns, krūtis baltas, arī vaigubārda un aste ir balta.
	- <i>satanas</i>	melnaiss kolobs	чёрный колобус	Black colobus	Atšķirībā no citiem kolobiem, kažokā nemaz nav baltas krāsas. Mazuļi piedzimst brūni. Zobi pielāgoti riekstu un cietu sēklu ēšanai.
	- <i>vellerosus</i>	lāču kolobs	медвежий колобус	Geoffroy's colobus monkey	
	<i>v. dollmani</i>	Dolmaņa lāču kolobs	гибрид <i>vellerosus/polycomos</i>	hybrid <i>vellerosus/polycomos</i>	Iesp., <i>vellerosus/polycomos</i> – karaliskā un lāču kolobu hibrīds.
virs- dzimta	Hominoidea	Augstākie šaurdeguna pērtiķi un cilvēks jeb Hominoīdi	Гоминоиды или Высшие обезьяны и человек	Apes and Humans	Augstāko pērtiķu grupa. Apvieno gibonus, cilvēkpērtiķus un cilvēku. Atšķirības anatomijā starp cilvēkpērtiķiem un cilvēkiem ir mazākas, nekā starp zemākiem un augstākiem pērtiķiem.

dzimta	Hylobatidae	Giboni	Гиббоновые	Gibbons	<p>Angļu valodas literatūrā tos sauc arī par maziem lielajiem pērtiķiem.</p> <p>Iespējama liela krāsu starpība starp dzimumiem, tie bieži izskatās kā dažādas sugas. Krāsa mainās arī ar vecumu.</p> <p>Ļoti slaidi, bet kuplā vilna ļauj tiem izskatīties lielākiem.</p> <p>Teritoriju iezīmē ar dziesmām līdzīgām skaņām. Brahiatori, bet laiku pa laikam pa zariem staigā uz divām kājām.</p>
ģints	<i>Hylobates</i>	Giboni	Гиббоны	Hylobates	<p>Gibonu dzimtā šī ir ģints ar lielāku areālu – no Ķīnas dienvidiem līdz Javas centrālajai un rietumdaļai.</p> <p>Agrāk tā bija vienīga ģints dzimtā, tomēr izrādījās, ka pastāv lielas ģenētiskas atšķirības starp dažādām gibonu grupām. Laru grupa.</p> <p>42–65 cm gari un sver 5,5–9 kg.</p> <p>“Dzied” katru dienu, dziesmas ir ļoti melodiskas un skaistas, mainās dienas gaitā un pat atkarībā no laika apstākļiem.</p> <p>Asins grupas līdzīgas cilvēkam – A, B, AB; ir arī citas līdzīgas asins īpašības.</p> <p>Vietējais nosaukums – staigātāji pa zariem.</p>

sugas	- <i>agilis</i>	melnroku gibons	быстрый гиббон или чернорукий гиббон	Agile gibbon or Black-handed gibbon	Pieaugušie tēviņi parasti ir tumši, bet mātītes – gaišas, abiem ir gaiša svītra uz pieres. Pēdas un plaukstas ir melnas. Kustas ātrāk nekā citas gibbonu sugas. Sastopami Sumatras salā, Malaizijā un Taizemē.
	- <i>klossii</i>	Klosa gibons jeb mazais gibons	Клоссов гиббон	Kloss's gibbon	Bieži iekļauts siamangu ģintī, jo pirksti ir saauguši, un starp tiem ir plēve. Reta melna vilna, melna seja un tikai mati ap seju ir baltā krāsā.
	- <i>lar</i>	baltroku gibons jeb lars	белорукий гиббон или лар	White-handed gibbon or Lar	Tumši vai gaiši brūns ar baltām pēdām un plaukstām. Tēviņi ar laiku kļūst tumšāki, gandrīz melni, bet mātītes – izbalē. Mazuļi piedzimst ļoti gaiši. Mīt Indoķīnā, Malakā, Sumatrā.
	- <i>moloch</i>	sudrabainais gibons	серебристый гиббон или МОЛОХ	Silvery gibbon or Moloch gibbon	Vietējie iedzīvotāji viņu sauc arī par <i>vauvau</i> . Krāsu nemaina visu mūžu, bet tā mainās ģeogrāfiski – no blāvi pelēkas (sudrabainas) līdz brūnai, ar tumšāku „cepurīti”. Vīrs uzacīm ir gaiša svītra. Mīt Javas un Kalimantānas (Borneo) salā.
	- <i>muelleri</i>	Millera gibons	мюллеров гиббон или борнейский гиббон	Mueller's gibbon or Borneo gibbon	Kažoka krāsa var mainīties no pelēkas līdz brūnai, ar gaišāku vai tumšāku vēderu un cepurīti.

	- <i>pileatus</i>	melngalvas gibons	пушистый гиббон или кампучийский гиббон	Pileated gibbon or Capped gibbon	Tēviņi melni, ar baltu svītru uz pieres un pat apkārt sejai, mātītes gaiši pelēkas ar melnu vēderu un seju. Sastopams Kambodžas rietumos, Taizemes austrumos un Laosas dienvidrietumos.
ģints	<i>Nomascus</i>	Cekulgiboni	Номаскусы	Nomaskus	Vienkrāsaino jeb cekulgibonu grupa. Agrāk visi nomaskusi bija klasificēti kā baltvaigu cekulgiboni. Sastopami Dienvidaustrumu Āzijā.

sugas	<i>-annamensis</i>	Annamas cekulgibons ¹⁰	северный желтощёкий хохлатый гиббон	northern buffed- cheeked gibbon	<p>Par sugas atklāšanu paziņoja zinātnieki no Vācijas Primātu centra 2010. g. Atklāta pēc šo primātu izdotajām raksturīgajām skaņām, vēlāk ar ģenētiskām analīzēm pierādīts, ka tā tiešām ir jauna suga.</p> <p>Mātītēm ir gaišs - oranžīgas smilškrāsas apmatojums, tēviņi ir melni, bet spožā saules gaismā izskatās sudrabaini. Uz krūtīm apspalvojums ir brūngans, vaigi – zeltaini oranži.</p> <p>Ļoti līdzīgi dzeltenvaigu cekulgibonam <i>N. gabriellae</i>.</p> <p>Mīt Annamas kalnu tropu lietusmežos uz Vjetnamas, Laosas un Mjamnas (Birmas) robežas.</p> <p>Nosaukums – pēc Annamas kalniem (angl. – <i>the Annamese Mountains</i>).</p> <p>Ļoti reta suga, tās eksistēšana apdraudēta, jo tā ir medību objekts.</p>
-------	--------------------	-----------------------------------	--	------------------------------------	--

	- <i>concolor</i> <i>c. hainanus</i>	baltvaigu cekulgibons Hainaņas baltvaigu cekulgibons	одноцветный гиббон, или белощёкий гиббон или западный чёрный хохлатый гиббон хайнанский чёрный хохлатый гиббон	Western black-crested gibbon Hainan Island black-crested gibbon	Agrāk tā bija vienīga cekulgibonu suga ar vairākām pasugām. Uz galvas ir neliels cekuls, kura forma atšķiras tēviņiem un mātītēm. Tēviņi ir tumši brūni ar baltiem plankumiem ap acīm, bet mātītes ir zeltaini dzeltenas ar tumši rudiem matiņiem uz galvas. Dažās klasifikācijās joprojām sugā izdala 4 pasugas pēc izplatības. Mīt Indoķīnā un Dienvidķīnas jūrā Hainaņas (<i>Hainan</i>) salā.
	- <i>gabriellae</i>	dzeltenvaigu cekulgibons	жёлтощёкий хохлатый гиббон	Yellow-cheeked crested gibbon	Mazuļi piedzimst balti, ar vecumu paliek tumšāki. Tēviņi visu mūžu paliek melni ar gaišākiem plankumiem uz vaigiem. Mātītes ar dzimumbriedumu kļūst gaišākas ar melnu pauri. Pieaugušas mātītes ir dzeltenīgi brūnas, krūtis pelēkas, vēdera lejasdaļa sarkanīgi brūna. Sastopams Kambodžā, Laosā un Vjetnamā.
	- <i>leucogenys</i>	ziemeļu baltvaigu cekulgibons	белощёкий хохлатый гиббон	White-cheeked crested gibbon	Angļu valodā zināms arī kā <i>northern white-cheeked gibbon</i> .
	- <i>nasutus</i>	austrumu melnais cekulgibons	восточный чёрный хохлатый гиббон	Eastern black-crested gibbon	Iespējams, <i>N. concolor</i> pasuga.
	- <i>siki</i>	dienvidu baltvaigu cekulgibons	южный белощёкий номаскус	Southern white- cheeked gibbon	Tēviņi melni ar šaurām baltām svītrām uz vaigiem un pūkainu baltu svītru ap muti un degunu. Mātītes gaišas ar melnu plankumu uz galvas.

ģints	<i>Bunopithecus</i>	Hūloki	Хулоки	Hoolocks	Salīdzinoši liels ķermenis – līdz 90 cm, uz pieres ir balta svītra, arī ap acīm un muti. Sastopami vistālāk uz rietumiem no visiem giboniem.
suga	- <i>hoolock</i> <i>h. leuconedys</i>	baltuzacu gibons jeb hūloks austrumu baltuzacu gibons jeb baltvaigu hūloks	хулок или белобровый гиббон белощёкий хулок	Hoolock White-cheeked hoolock	Raksturīga krāsas maiņa ar vecumu – no pelēkas līdz brūnai, tēviņi tumšāki nekā mātītes, dažāda ādas krāsa, kā arī dažas atšķirības galvaskausā. Asamas pārstāvjiem ir baltas uzacis, bet Birmas – arī cekuls ir balts.

	<p>-<i>tianxing</i> sp. nov. Fan & al., 2017</p>	<p>Gaoligona baltuzacu hūloks¹⁷</p>	<p>гаолигонский белобровый хулок, хулок-скайуокер (?)</p>	<p>Gaoligong hoolock gibbon or skywalker hoolock gibbon</p>	<p>Pēc izskata diezgan līdzīgs baltuzacu giboniem, bet bez bārdas, tomēr ģenētiski tā ir patstāvīga suga. Atšķirīgas “dziesmas” – saziņas skaņas. Uz sejas plankumi, kādu nav citām sugām. Tēviņiem kažoks ir tumši brūns, uz muguras gaišāks. Uzacis iezīmētas ar spilgti baltiem matiem. Mātīšu kažoks ir daudz gaišāks, ar rudu toni. Uzacu baltie mati ir tikai virs orbītām, bet dažreiz nav arī tur. Gandrīz visu laiku pavada kokos, ļoti reti nokāpjot uz zemes. Mīt tropu mežos Gaoligona Nacionālā rezervāta kalnos (<i>Gaoligong</i>) Ķīnas dienvidrietumos. Ļoti reti dzīvnieki – tikai ap 200 indivīdu. Sugas eksistēšana apdraudēta, jo areāls nemitīgi sašaurinās, kā arī šajā reģionā aktīvi notiek malumedniecība. Suga novērota arī Mjanmā, bet šeit dzīvnieku skaits nav zināms. Nosaukums – pēc atrašanas vietas Gaoligona kalnos, bet angļu valodā – arī par godu “Zvaigžņu karu” varoniem.</p>
--	--	--	---	---	--

ģints	<i>Symphalangus</i>	Siamangi	Сиаманг	Siamangs	Lielākie dzimtā, svars var būt virs 13,5 kg, tēviņi dažreiz sasniedz 20 kg, ķermeņa garums līdz 90 cm un ļoti garas rokas. No pārējiem gibboniem diezgan viegli var atšķirt ģenētiski.
suga	- <i>syndactylus</i>	siamangs	сростнопалый сиаманг	Siamang	Pēdā divi pirksti ir saauguši, starp tiem ir ādas plēvīte. Bieži ir 6, nevis 5 pirksti – polidaktilisms. Ļoti tumša, gandrīz melna gara vilna, īpaši kalnu formām. Seja kaila. Ap degunu, muti un zodu ir gaišs aplis. Sarkanbrūns ādas kakla maiss – rezonators. Tā izmērs palielinās, kad siamangs kliež vai “dzied”, bet kad klusē – šis ādas maiss nav pamanāms kuplajā vilnā. Ļoti interesanta, daudzveidīga vokalizācija, bet ne katru dienu.
dzimta	Hominidae	Cilvēkpērtiķi un cilvēks	Гоминиды	Great apes and Humans	Dzimta apvieno cilvēkpērtiķus un cilvēkus, kaut antropoloģijā termins <i>Hominīdi</i> attiecas tikai uz cilvēku un tā senčiem – grupu, kas palika pēc cilvēkpērtiķu atdalīšanās. Tāpēc bieži izdala 2 apakšdzimtas: cilvēkpērtiķu <i>Ponginae</i> un cilvēku <i>Homininae</i> .

ģints	<i>Pongo</i>	Orangutani	Орангутаны	Orangutans	Lielākie Āzijas pērtiķi un vienīgie cilvēkpērtiķu pārstāvji šajā kontinentā. Lielākie kokos dzīvojušie pērtiķi. Ļoti kustīgi pēdu īkšķi. Brahiatori. Izteikts dzimumdimorfisms. Uzacu vālnīšu nav.
sugas	- <i>abelii</i>	Sumatras orangutans	орангутан суматранский	Sumatra orangutan	Vieglāki, slaidāki un gaišāki nekā Borneo orangutani, bet gandrīz tikpat garā auguma. Mātītes ir daudz mazākas – 33–45 kg. Apmatojums ir diezgan rets, bet mati ļoti gari – līdz 40 cm, īpaši uz pleciem. Krāsa variē no sarkanīgi rudas līdz sarkanīgi brūnai. Mīt Sumatras salas ziemeļos.
	- <i>pygmaeus</i>	Borneo orangutans	орангутан борнейский	Borneo orangutan	Tēviņu svars dabā sasniedz 190 kg. Augums – 1,4 m, bet ir dati arī par 1,58 m. Roku vēziens – līdz 3 m. Tēviņiem ir milzīgi tukli sejas izaugumi kā spilventiņi, kas ierāmē seju no augšas. Mātītes sver ap 80 kg, garums – līdz 1,15 m. Dzīvo Kalimantānas salā.

	- <i>tapanuliensis</i> sp. nov. Nurcahyo, Meijaard, Nowak, Fredriksson & Groves, 2017	Tapanuli orangutans ¹⁷	тапанульский орангутан	Tapanuli Orangutan	Tēviņiem ir garas ūsas un sprogains kažoks, bet mātītēm – gara bārda. Skaņas ir garākas un daudz augstākās frekvencēs, nekā citiem orangutaniem. Pārtiek no augiem, kādus citi orangutani neēd. Mīt Indonēzijas mitrajās Batangtoras mežos (<i>Batang Toru</i>) 300-1300 m virs jūras līmeņa Sumatras salas ziemeļos Ziemeļ-, Centrālajā - un Dienvidtapanulī. Senākā un retākā suga no visām 3 orangutanu sugām – tikai ap 800 indivīdu. Nosaukums – pēc apvidus, kur mīt šie dzīvnieki. Suga noteikta 2017. g.
ģints	<i>Gorilla</i>	Gorillas	Горилла	Gorillas	Lielākie mūsdienu pērtiķi. Dzīvo Āfrikā. Kautrīgi, miermīlīgi veģetārieši, dzīvo ģimeņu grupās.

sugas	- <i>beringei</i>	austrumu gorilla	восточная горилла	Eastern gorilla	Augumā lielāki par rietumu gorillām, ar garāku melnu vilnu, šaurāku seju un platāku krūškurvi. Izplatīti Zairas austrumos.
	<i>b.beringei</i>	kalnu gorilla	горная горилла	Mountain gorilla	Lielākais gorilla, ar garāku rumpi, īsākām rokām un garākām pēdām. Galvaskausa sekste izskatās lielāka nekā īstenībā, jo tai ir kupls apmatojums. Ļoti plata seja ar lieliem žokļiem. Ļoti bieza melna vilna. Tēviņiem – pelēka svītra par muguru. Sastopams retos mežos Ekvatoriālās Āfrikas kalnu rajonos Virungas (<i>Virunga</i>) nacionālajā parkā Kongo, Mgahingas (<i>Mgahinga</i>) nacionālajā parkā Ugandā un Vulkānu biosfēras rezervātā Ruandā.
	<i>b.graueri</i>	austrumu zemieņu gorilla	восточная береговая горилла	Eastern Lowland gorilla	Pieaugušie tēviņi dabā sver līdz 180 kg, ir 1,8 m gari, roku pletums – 2,7–3 m. Krūškurvis ar apkārtmēru līdz 175 cm. Apmatojums melns, vecumā nosirmo, uz krūtīm paliek rets, bet galvaskausa kaula sekste palielinās. B grupas asinis, 400-600 līdz 750 cm ³ lielas smadzenes. Sastopams Kongo upes lokos Zairā un Ruandā
	<i>b. n.sp.</i>	Bvindi meža gorilla	лесная горилла	Bwindi Forest gorilla	Kalnu gorillas populācija nac. parkā Bvindi (<i>Bwindi Park</i>) Ugandā.

	- <i>gorilla</i>	rietumu gorilla	западная горилла	Western gorilla	Mazākie gorillas, ar īsu gandrīz melnu, uz galvas – brūngani rudu vilnu. Tēviņiem uz muguras – sudrabaina svītra. Seja melna, bez apmatojuma. Rokas garākas nekā kājas. Starp pirkstiem – ādas plēve. Mazuļi piedzimst gandrīz balti, bet ātri kļūst tumši. Mīt mitros mežos Gabonā, Kamerūnā, Kongo, Riomuni, daļēji arī Nigērijā.
	<i>g. gorilla</i>	rietumu piekrastes gorilla	береговая горилла или западная речная горилла	Western Lowland gorilla	Agresīvākie gorillas. Pasuga izdalīta 2000. gadā. Sastopami tropiskos un subtropiskos mežos 200–2000 m augstumā uz Kamerūnas un Nigērijas robežas ļoti mazā teritorijā Krosriverā (<i>Cross River</i>). Lai aizsargātu šos primātus, Kamerūnā bija dibināts nacionālais parks.
	<i>g. diehli</i>	Krosriveras gorilla	горилла долинная или западная равнинная горилла	Cross River gorilla	

ģints	<i>Pan</i>	Šimpanzes	Шимпанзе	Chimpanzees	<p>Āfrikas cilvēkpērtiņu pārstāvji, mazākie no cilvēkpērtiņiem, bet ģenētiski cilvēkam tuvākie. Šo primātu inetelekts ir izpētīts vislabāk no visiem dzīvniekiem. 2014. gadā bija konstatēts, ka viņu spējas ir noteiktas ģenētiski. Rokas ir garākas nekā kājas. 90% diētas ir veģetāra, bet tomēr vismaz vienu reizi mēnesī rīko medības.</p> <p>Nosaukums „šimpanze” ir saistīts ar nosaukumu čiluba cilts valodā <i>kivili-chimpanzee</i></p>
--------------	-------------------	------------------	-----------------	--------------------	---

sugas	- <i>paniscus</i>	mazais šimpanze jeb bonobo	бонобо или карликовый шимпанзе	Bonobo or Dwarf chimpanzee	<p>Tikai nedaudz mazāks nekā lielais šimpanze, bet smalkākas miesasbūves.</p> <p>Vilna melnāka, matu kušķītīši apkārt sejai, garākas rokas un kājas, ķermenis ir slaidāks.</p> <p>Augsta pierē. Sarkanās lūpas labi pamānāmas uz melnas sejas.</p> <p>Vokalizācija pavisam citāda nekā lielajiem šimpanzēm.</p> <p>Mātītes ir seksuāli aktīvas gandrīz visu gadu.</p> <p>Asins rādītāji ir vislīdzīgākie cilvēka asinīm.</p> <p>Atšķirībā no lielajiem šimpanzēm, bonobo nerīko kolektīvās medības.</p> <p>Grupas vadībā ir mātīte.</p> <p>Savā starpā nepārtraukti sazinās ar skaņu signāliem.</p> <p>Mīt mežos uz dienvidiem no Zairas upes Centrālās Āfrikas rietumos.</p>
-------	-------------------	----------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	---

	- <i>troglodytes</i> <i>t. schweinfurthi</i> <i>t. verus</i> <i>t. vellerosus</i>	lielais šimpanze austrumu lielais šimpanze rietumu lielais šimpanze Nigērijas lielais šimpanze	обыкновенный шимпанзе восточный шимпанзе западный шимпанзе нигерийский шимпанзе	Common chimpanzee Eastern chimpanzee Western chimpanzee Nigerian chimpanzee	Tēviņi līdz 1,7 m gari un sver vidēji ap 45–60 kg, līdz 80 kg. Roku pletums ir ap 1,8 m. Mātītes ir mazākas. Seja gaiša, ar vasarraibumiem, uz vecumu kļūst tumšāka, plankumi lielāki. Kāju īkšķi ir lielāki nekā plaukstu īkšķi. Starp kāju pirkstiem ir ādas plēvīte. Lielas ausis, ļoti līdzīgas cilvēka ausīm. Vilna garāka, seja bez plankumiem, uz vecumu kļūst tumšāka. Asins grupas atbilst cilvēka A un 0 asins grupai. Dzīvo Kongo-Lualabas un Luvuā upes baseinā Viktorijas un Tanganjikas ezera rajonā. Rietumu pasuga sastopama Sjeraleonē un līdz Nigēras upei. Seja melna, bet ar tauriņveida plankumu – uzacis un sejas lejasdaļa ir nedaudz gaišāki. Sastopams Nigērijā un Kamerūnā.
ģints	Homo	Cilvēki	Люди	Human	Cilvēka un šimpanzes genomi sakrīt par 98,77% pēc DNS pamatpāriem. Papildus 2,7% atšķirības ir saistītas ar DNS segmentu duplikāciju.

sugas	- <i>sapiens</i>	saprātīgais cilvēks	человек разумный	Human	<p>Mūsdienu cilvēka smadzenes ir trīs reizes lielākas nekā cilvēkveidīgajiem pērtiņiem, kā arī proporcionāli lielas pret ķermeņa masu, tām ir bieza smadzeņu garoza.</p> <p>Cilvēka intelekts deva priekšrocības evolucionārām izmaiņām regulatora gēnā HAR1F, kuru nav cilvēkpērtiņiem. Šis gēns ir svarīgs smadzeņu struktūras veidošanai</p>
-------	------------------	---------------------	------------------	-------	---

